AFRICA - South
So. Af. - Missions
213

De Reddende Hand

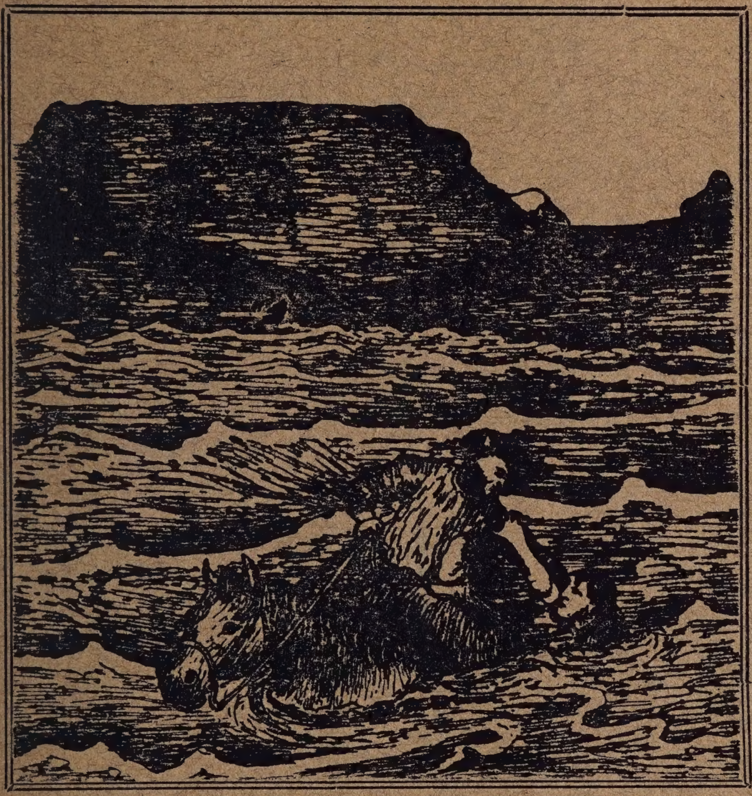

Een Kort Verslag van het

ZENDINGWERK

der

Ned. Geref. Kerk van de Kaap Provincie.

Verkrijbaar bij de Alg. Zending Sekretaris, Stellenbosch.

PRIJS ZESPENCE.

Exemplaren van dit boekje worden aan ieder predikant in de Kaap Provincie gezonden ter

GRATIS VERSPREIDING.

Zullen vrienden die het gelezen hebben hun exemplaar **aan iemand anders geven** vooral aan iemand die nog bezwaar heeft tegen de zending.

Verdere exemplaren zijn verkrijgbaar tegen 6d. elk postvrij, of 5/6 per dozijn.

A. C. MURRAY
Alg. Zend. Sec.

De Reddende Hand.

EEN KORT VERSLAG

van het

ZENDINGWERK

der

Ned. Geref. Kerk van de Kaap

CORRECTIE.

De paragraaf op blz. 21, beginnende met de woorden: "Deze landstreek ligt ten noorden, enz." tot aan 't midden van blz. 22, moet staan op blz. 25 onder "MASHONALAND ZENDING."

In de plaatsing der werkers in Nyasaland is er weer verandering gekomen. Ds. Lou Hofmeyr gaat naar Kongwe, Eerw. van Heerden naar Nchisi, en Eerw. van Wijk naar Mlanda.

ALGEMEENE ZENDING COMMISSIE DER NED. GER. KERK.

Bovenste Rei: Di S. P. Helm, C. D. Bam, H. P. v. d. Merwe, G. S. Malan, D. le R. Marchand.
Tweede Rei: Ds. A. C. Murray, Prof. de Vos, Prof Marais, Ds. D. S. Botha D. Bosman.
Ds. J. du Plessis in 't midden.

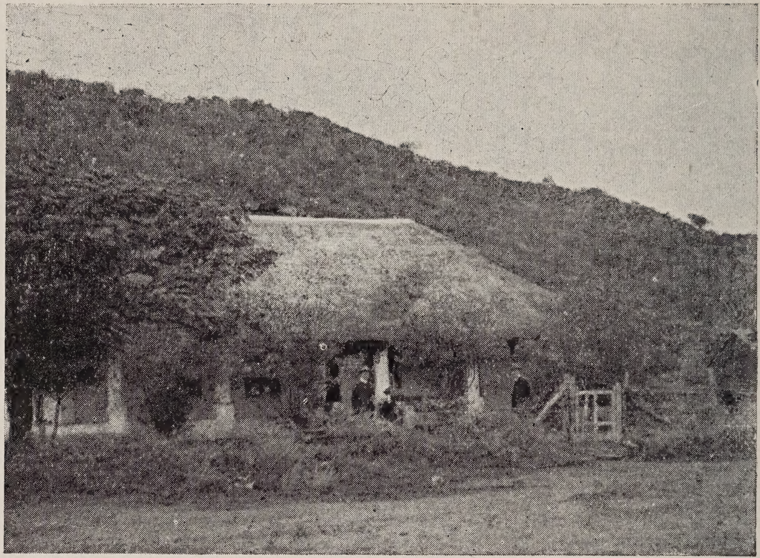

Het Zendinghuis van wijlen Ds. Gonin te Sauls Poort.

Kinderen der Zendelingen te Mochudi.

Jm

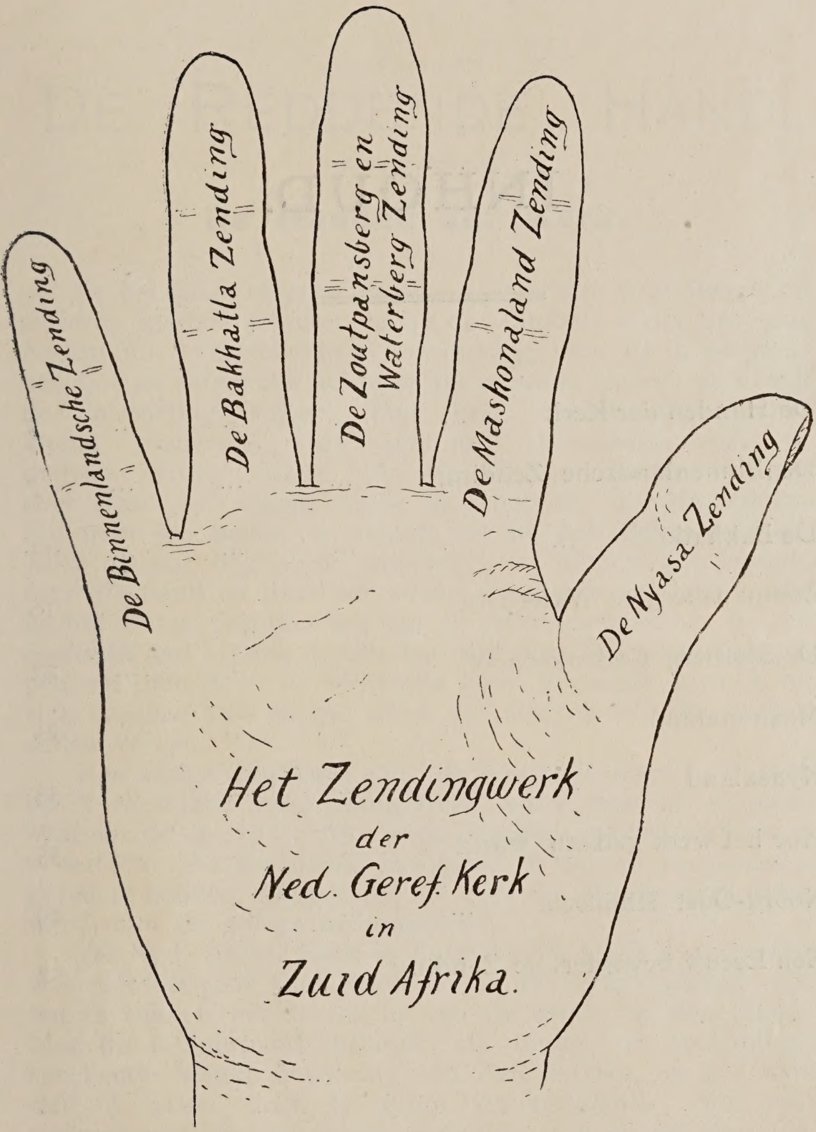

" Red degenen die ter dood gegrepen zijn ; want zij wankelen ter dooding zoo gij u onthoudt."—Spr. 24 : 11.

INHOUD.

De Handen der Kerk	5
De Binnenlandsche Zending	7
De Bakhatla	13
Zoutpansberg en Waterberg	16
De Stofberg Gedenkschool	23
Mashonaland	25
Nyasaland	33
Hoe het werk gedaan wordt	35
Noord-Oost Rhodesia	49
Een Leeuw bevordert de Zending	52

De Reddende Hand.

De Handen der Kerk.

In het jaar 1893 ging een gezelschap zendelingen en anderen in drie schuiten langs de Zambesi rivier op, naar Nyasaland. Op zekeren achtermiddag, toen zij in de planken huisjes zaten, die achterop de schuiten waren, en terwijl de inboorling roeiers hun best deden met hunne kleine roeiriemen, de schuiten stroomop voort te drijven, vroeg Mevr. A. C. Murray haren echtgenoot haar een weinig water te scheppen uit de rivier. Hij nam een beker, en leunde uit bij het kleine venster. Juist op dat oogenblik verscheen er, binnen zijn bereik, eerst de hand en toen het hoofd van een arme heiden die in het water gevallen en aan 't verdrinken was. In een oogwenk had hij den drenkeling met zijne linkerhand gegrepen, en toen deze de reddende hand gevoelde, klemde hij zich daaraan vast en zoo werd hij uit de kaken der krokodillen verlost.

Een ander voorbeeld van ' de reddende hand ' ziet men op 't titelblad, waar voorgesteld wordt hoe de dappere Woltemade in 1773 zijn leven inschoot om drenkelingen te redden. Na zevenmaal in gegaan te zijn, en 14 personen gered te hebben, waagde hij het voor de achtste maal, maar werd door de golven overmeesterd.

De Ned. Geref. Kerk in Zuid-Afrika heeft twee handen waarmee zij voor God werkt en tracht verlorengaande zielen te rukken uit de macht van de zonde en den Satan. Met de rechterhand arbeidt zij onder de Hollandsch sprekende blanke bevolking van Zuid-Afrika, en het werk dat zij alzoo doet is groot en gezegend. Met veel dat teleurstellend en ontmoedigend is, zijn er ook overvloedige oorzaken van dankbaarheid en reden om met moed voort te gaan. De Kerk heeft leven en kracht, ofschoon niet zooveel als zij behoort te hebben, en kan hebben.

Doch in dit boekske is ons plan het een en ander mede te deelen omtrent het werk gedaan door de andere hand van de Kerk, t.w. wat zij doet om de verlorengaande hei-

denen te redden. Wanneer wij nu het Zendingwerk der kerk verdeelen naar de talen waarin gearbeid wordt, dan zijn er juist vijf afdeelingen, overeenkomende met de vijf vingers van de hand. 1) In de Hollandsche taal—de Binnenlandsche Zending. 2) In de Sechuana taal—onder de Bakhatla. 3) In de Sesuto taal—in Zoutpansberg en Waterberg. 4) In de Chikaranga taal—in Mashonaland, en 5) In de Chinyanja taal—in Nyasaland.

Ons doel met dit boekske is de leden onzer kerk het een en ander mede te deelen omtrent de vingers van deze hand. En wij vertrouwen dat deze mededeelingen bijdragen zullen om harten voor deze zaak te openen.

Wat hebben wij niet aan onze handen te danken! Wat hebben wij niet aan de handen van den Heere Jezus te danken! ! Die hand, die den melaatsche aanraakte en reinigde, die behoudt nog hare reinigende kracht. Die hand die de oogen der blinden aanraakte en ziende deed worden, die wil nog blinde oogen openen. Die hand die Petrus redde, toen hij aan het zinken was, is nog uitgestrekt om verlorengaanden te redden die uitroepen: "Heere, help mij!"

En die gewonde handen! Die doorboorde handen! Wat zijn zij voor ons? Een dochtertje zat eens op moeders schoot, en terwijl zij hare moeder liefkoosde, zeide zij: "Moeder, uwe oogen zijn zoo mooi, uw mond is zoo mooi, en uw gezicht is zoo mooi; waarom zijn uwe handen zoo leelijk?" De moeder antwoordde: "Ik zal je vertellen, mijn kind. Toen je een hulpelooze "baby" was, raakte je bedje een nacht aan brand, terwijl je daarin aan slaap was. Ik snelde toe, rukte de brandende dekens af, en redde je uit de vlammen. Maar daardoor werden mijne handen erg verbrand, en nadat zij weer gezond geworden waren, waren zij zoo leelijk." Het kindje zat een oogenblik stil en zag de met lidteekens bedekte handen van hare moeder aan, toen sprak zij: "Moeder, uwe oogen zijn zoo mooi, en uw mond is zoo mooi, en uw gezicht is zoo mooi; maar nu zijn uwe handen mij de mooiste van al."

En de gewonde handen van Jezus? Uitgestrekt om te redden—ja, ook den armen heiden te redden.

De Binnenlandsche Zending.

"Beginnende van Jerusalem."—Luk. 24: 47.

Een der voornaamste werkzaamheden der Kerk is *de Binnenlandsche Zending*, de toebrenging dergenen die buiten zijn, binnen het gebied waar de kerk reeds gevestigd is en heerschappij heeft verkregen. Van huis af en rondom het huis en al verder en verder zal het Koninkrijk van God gebouwd worden. Dit bedoelde de Heer op den dag van Zijn hemelvaart, als Hij zeide (Hand. 1: 8): "Gij zult mijne getuigen zijn, zoo te Jeruzalem, als in geheel Judea, en Samaria en tot aan het uiterste der aarde." Reeds de Oude Kerk begreep dit en juichte daarover, als de heerlijkheid van Zion, de Stad Gods (Ps. 87). Binnen- en Buitenlandsche Zending komen vereenigd voor in dezen Psalm. Met Rahab en Babel, de buitenlandsche heidenen, worden ook de Filistijn en de Tijrier, de binnenlandsche heidenen, die met hen op het erfdeel des Heeren, het heilig land, samenwoonden, vermeld.

Ook onze voorouders hebben, bij hunne vestiging in dit land, dit begrepen en de inboorlingen met wie zij samenwoonden, als voorwerpen voor hun geestelijken arbeid beschouwd. Getuige daarvan de oude Doopregisters in de oudste gemeenten onzer kerk, waarin tallen van namen van slaven en heidenen voorkomen, die door den Heiligen Doop in de kerk werden opgenomen. Ook de zoogenaamde "Oefenings-huizen," die in ons land op vele plaatsen te vinden zijn en opgericht waren voor prediking en onderwijs, voor slaven en heidenen, zijn van dien ijver onzer voorouders voor de Binnenlandsche Zending een welsprekend bewijs.

Niet weinigen van de oudere gemeenten onzer kerk hadden haar kroon in een aanzienlijk getal gekleurden, die samen met de Moedergemeente aanbaden en de Sacramenten genoten. Wij noemen onder andere de gemeenten Kaapstad, Wijnberg, Durban, Paarl, Swellendam, enz., enz. Later, bij de toeneming van het getal gekleurde lidmaten en de uitbreiding der blanke gemeenten, heeft men het beter geoordeeld beide afzonderlijk te bearbeiden en heeft men een scheiding gemaakt tusschen Zendinggemeenten en Moedergemeenten, die elk hun afzonderlijk bestuur hebben.

Uit deze afzonderlijke Zendinggemeenten heeft de Moederkerk later, onder zekere voorwaarden, een ZENDINGKERK gesticht, onder bestuur van één Synode van welke de Bin-

nenlandsche Zend. Commissie lid is, en vier Ringen telt met tezamen 42 gemeenten. Behalve deze zijn er nog een aantal Zendinggemeenten, die nog niet tot de Zendingkerk behooren, maar òf direct onder de Binnenlandsche Zending Commissie, òf onder den Kerkeraad der Moedergemeente, òf onder een plaatselijke commissie staan.

Als wij aan die 42 gemeenten, tot de Zendingkerk behoorende en aan dat tal van gemeenten en werkkringen buiten de Zendingkerk denken, dan moeten wij opspringen van vreugde en uitroepen, hoe heeft de Heere ons toch zoo rijkelijk gezegend als een kerk; want in die Zendinggemeenten zitten, bij alle zwakheid en ellende die nog aankleeft, juweelen voor de kroon van den Heere Jezus, die eens Zijne heerlijkheid zullen uitmaken, en hun getal is niet gering, die onder zware verzoekingen en ongunstige omstandigheden, trouw houden tot in den dood en daarom ook door Hem zullen gekroond worden.—Te hebben mogen helpen om dat getal te vergrooten, is een voorrecht, dat den gever *voor*—en den arbeider *in* de Binnenlandsche Zending niet hoog genoeg kan schatten, al kost het ook soms opoffering en miskenning.

Maar ook uit een bloot maatschappelijk oogpunt beveelt zich de Binnenlandsche Zending aan en verdient zij onze ernstige en hartelijke belangstelling en medewerking. Het Christendom beschaaft en veredelt, het werkt trouw en eerlijkheid, het scherpt de conscientie en geeft kracht ook tot de beoefening van burgerlijke deugd. De gekleurden en inboorlingen leven met ons samen; zij zijn in onze huizen en op onze plaatsen, wij moeten met en door hen ons werk doen. Zij hebben grooten invloed op onze kinderen, ja, op ons zelven. Van hoe groote waarde is het en welk huiselijk geluk ligt er in opgesloten als wij in ons huis een godvreezende, trouwe, eerlijke dienstbode hebben of op onze plaats een man, op wien wij rekenen kunnen, een "*staatmaker*," die niet alleen onder het oog van den heer, maar ook in zijn afwezigheid het belang van zijn heer in het oog heeft en er over waakt. Waar levend, waarachtig Christendom is, bij heer en knecht, daar worden ook zulke gelukkige toestanden gevonden of geboren.

De Binnenlandsche Zending heeft echter ook hare moeilijkheden. Een eerste moeilijkheid is, dat de binnenlandsche heiden een HEIDEN is. Het is niet billijk van een heiden christelijke deugd of trouw te eischen. Wij, die van ouder tot ouder onder christelijke tucht, invloed en be-

schaving zijn opgegroeid, beseffen niet wat een heiden is, vervreemd van God, blootgesteld aan alle verzoekingen en verleidingen, die overal (ook onder Christenen) zulk een heiden omringen en tegenover welke hij niet alleen ongewapend staat, maar naar welke hij, uit kracht van zijn aard, onweerstaanbaar heen getrokken wordt. Wij moeten ons verwonderen en aanbiddend erkennen de Goddelijke almacht, die door de zwakke Binnenlandsche Zending zulke herscheppingen, als toch overal te aanschouwen zijn, kan teweeg brengen. Want de Binnenlandsche Zending is zwak, door geld gebrek, door afwezigheid van enthusiasme voor dit werk onder christenen. Verklaarbaar door de moeilijkheid die men dagelijks ondervindt en dragen moet; door het dagelijksch gezicht van zedelijke ellende en verdorvenheid waarin de heiden onbekommerd leeft; meestal samengepakt in woningen, die voor het leven weinig te genieten geven en voor de zedelijkheid hoogst verderfelijk zijn.

Als wij dit alles overdenken, dan zuchten wij, met diepe ontferming bewogen: "Heer, erbarm U, over onzen binnenlandschen heiden!" Is het daartoe bij ons gekomen, dan heeft God ons, waar Hij ons hebben wil. Maar dan heeft God ook op onze klacht het antwoord: *Breng dien heiden het Evangelie.* Dat zal hem redden. Veel is reeds gedaan, gelijk wij gezien hebben. Wij danken God voor wat gedaan is en voor den zegen dien Hij gegeven heeft. Maar er moet *meer* gedaan worden, er moet nog *anders* gewerkt worden.

De Binnenlandsche Zending wordt gewoonlijk gedreven op Zendingstaties en op Dorpen door Zendelingen onzer kerk, van wie men verwacht, dat zij het Binnenlandsch heidendom zullen bearbeiden. Op die Zendingstaties en die Dorpen heeft de Zendeling zijn handen zoo vol, omdat alles van hem moet uitgaan en door hem moet gedaan worden dat de honderden heidenen, door het Distrikt verspreid, niet kunnen bereikt worden. En al gelukt het hem ook, van tijd tot tijd, hier en daar, op sommige plaatsen godsdiensten te houden, dan is 't te weinig en te zeldzaam, vooral in uitgestrekte Districten, om blijvende vrucht te dragen, en over 't heidendom de overwinning te behalen. De menschen en kinderen blijven ongeleerd en onwetend in hun toestand voortleven. Hebben zulke buitendiensten eenige vrucht, dan is het gewone gevolg, dat dezulken op wie het woord indruk gemaakt heeft, de boerenplaats ver-

laten om naar Zendingstatie of Dorp te trekken, ten einde onder geregelde bearbeiding te komen en de kinderen in de school te kunnen brengen. Maar dat is dan ook niet goed en er komt ontevredenheid, dat de Zendeling het volk wegtrekt. De zegen en de vrucht van den arbeid wordt dan—een plaag! Wat is hier te doen? Hoe is hier te helpen? Er moet naar een plan, stelselmatig, aanhoudend gearbeid worden. Nu en dan een biduurtje of een godsdienstoefening af en toe houden zal geen blijvende vrucht dragen. De menschen moeten uit hun onkunde en duisternis uitgehaald worden. Dit kan, met zelfverloochening, met geduld en liefde, met volharding en veel gebed.

Elke boerenplaats moet een Zendingstatie worden. De kinderen en 't jonge volk moeten geholpen of gedreven worden om te leeren lezen—den Bijbel en het Gezangboek. Op sommige plaatsen zullen gekleurden gevonden worden, die lezen kunnen, die kan men gebruiken; in andere gevallen kan de zoon of dochter van het huis helpen en—om des Heeren wil—dat werk ondernemen, onder het oog en het gezag van vader en moeder. In elk heidenhuis moet een Bijbel komen, die door de huisgenooten kan gebruikt worden. Bij een groot deel van het volk zal dit werk gewaardeerd worden, de zegen des Heeren zal er op rusten en in veel maatschappelijke ellende met bedienden zal verandering komen. Voor het zaad dat in bidstond, of godsdienstoefening, of huisgodsdienst uitgestrooid wordt, zal de grond toebereid worden.

Laten Gods kinderen deze zaak in het gebed opnemen en met dit werk beginnen. Er zal voor dit werk veel, zeer veel genade noodig zijn, maar onze God heeft een "rijkdom van genade" en Hij wil dien rijkdom onder Zijn volk uitdeelen. De zegen over dit werk zal op onze huizen en over onze kinderen terugstroomen. De Heere helpe onze kerk en ons volk om "van Jerusalem af" te beginnen, van ons huis en onze plaats."

Evangelisten en Ouderlingen te Mochudi.

De Europeanen zijn, van linkerzijde : Eerw Knobel, Ds. A. C. Murray, Eerw. Joubert en Ds. J. Daneel (van Kranspoort) met Eerw. Thomas Phiri voor hem.

Kerk en Zendinghuis te Kranspoort, Zoutpansberg, waar Eerw. Stefanus Hofmeyr zoo lang gearbeid heeft.

Jaarlijksche conferentie van Christenen in het Zoutpansberg district, tijdens bezoek van den Zending Secretaris in 1911.

Woonhuis en gezin van Eerw H. Hofmeyr te Bethel, in Moleposland, Zoutpansbergen.

De Heldengeest.

Er zijn van tijd tot tijd menschen op de aarde geweest die vervuld waren met den geest van wereldveroveraars. Alexander de Groote was een van deze. Hij had de geheel toen bekende wereld overwonnen tot Indië toe. Het wordt van hem gezegd dat hij geweend heeft omdat er geen koninkrijken meer waren voor hem om ten onder te brengen.

Napoleon was zulk een wereldveroveraar. Hij zocht geheel Europa aan zich te onderwerpen, totdat God hem in zijne poging gestuit heeft. *Het is deze geest die de Kerk moet bezielen.* Elke ware christen moet een hart hebben waarin de wereld overwinnende liefde van Christus heerscht, en belang stelt in al wat gedaan wordt om de wereld tot Hem te brengen. Zij mag niet rusten totdat het woord van Christus liefde tot elk mensch is gebracht.

Deze taak is groot en heerlijk; de uitvoering ervan kweekt aan zulk een helden geest, en ware geloofskracht. Zij wekt zoo al de andere deugden van het christelijk leven, de liefde tot den Heiland, en de liefde tot den zondaar en tot den heiden, dat zij tot het welzijn en de krachtige ontwikkeling der Kerk geheel onmisbaar is.

Met Zijn laatste bevel, " Predikt het Evangelie aan alle creaturen," wil de Heer het woord "*alle creaturen,*" zoo diep door Zijn Geest in het hart van Zijne geloovigen inbranden, dat elke christen, die onverdeeld voor Hem leeft, het in zijn hart onophoudelijk dragen moet. Elk mensch, ja, ELK MENSCH, moet van Jezus hooren!

O, wanneer zal de gemeente van Christus zich zoo overgeven, om van eene onverdeelde toewijding aan Hem bezield te worden, dat wij geen opoffering te zwaar zullen rekenen om de liefde van Zijn hart te verblijden, en onze medemenschen in die liefde gelukkig te zien?

Dat wij christenen zijn is niet genoeg, dat wij zendingvrienden zijn, die iets voor de zaak doen, ook dat is niet genoeg; eerdat de Heer ons gebruiken kan om de wereld te overwinnen moeten wij ons geheel ter beschikking van den Heere Jezus stellen, wij moeten toegewijde christenen zijn. Dit vereischt dat wij het leven, dat wij tot nog toe zelf hebben bestierd, volstrekt aan God zullen overgeven. En dat beteekent de vrijwillige opoffering van onszelven om in alles Gods wil te doen en niet onzen eigen wil. Jezus Christus is onze Heer. Het is een ontzettend ding om te zien hoevele christenen er zijn die Christus als hun Zaligmaker hebben aangenomen, maar zich niet onder Zijn bestier als HEER geplaatst hebben.

Waarin moet Christus ons beheerschen? Stellig in ons lichaam. Het lichaam moet niets doen in strijd met de belijdenis daar het de woning is van Christus Geest. Wij moeten ons lichaam eene levende, heilige offerande Gode stellen, gewillig zijn om ons lichaam, ons leven, voor het Koninkrijk van Christus te geven.

Deze heerschappij van Christus sluit ook in onze tijd. Ik denk somtijds dat onze tijd ons kostbaarst talent is. Maar hoeveel van onze tijd wordt niet verbeuzeld of besteed aan wat geen waarde heeft bij den Heer. Elk oogenblik van onze tijd kan den Heer heilig zijn, als Zijn Geest in ons leeft.

Ook gaat deze heerschappij van Christus over ons geld. Geld is niets anders dan levenskracht; het geld dat wij verdienen of besparen is opgezamelde levenskracht. Iemand die £15 in de maand verdient en £1 voor de zending afzondert, die geeft twee dagen van zijn leven aan de zaak van Christus. Het geld is ons levenskracht overgezet in klinkende munt. Wij hebben geen geld van ons eigen, wij zijn niet bezitters; wij hebben het in leen van den Heer, op voorwaarde dat als Hij het noodig heeft wij het Hem geven zullen. Durft iemand zeggen "Ik ben het eigendom des Heeren, maar mijn geld is mijn eigendom, waar Hij niets over te zeggen heeft"?

De heerschappij van Christus gaat ook over onze gedachten. Zij geldt ook en vooral onzen wil, onze keuze. De toewijding is eene alomvattende zaak, Jezus Christus wil alles hebben en heeft recht op alles, want "gij zijt duur gekocht." Hij wil ons onverdeeld hebben, Hij wil ons te allen tijde hebben, en onder alle omstandigheden. De ware toewijding zal ons hart doorgronden. Zij is eene oproeping voor ieder onzer om naar Gethsemane te gaan, en als het noodig is, ook naar Golgotha.

Moge onze geliefde Heer, voor Wien alle heidenen moeten nedervallen, werkelijk ons overwinnen, ons onderwerpen, van ons bezit nemen, opdat Hij Zijne macht door ons kan betoonen. Moge Zijne liefde ons zoo dringen dat wij ons onherroepelijk en blijmoedig aan Hem weggeven om van nu voortaan Zijnen wil te doen, en niet ons eigen.

Laten wij ons nu, op dit oogenblik, terwijl deze woorden nog in onze harten branden, aan Hem overgeven, lichaam, ziel en geest.

Laat ons bidden!

De Bakhatla Zending.

Toen de Kerk in hare Synode van 1857 besloot, Zendingwerk onder de heidenen buiten hare grenzen te beginnen, werden twee mannen, Di. A. Mckidd en H. Gonin, afgevaardigd om naar Transvaal te gaan en daar een begin te maken. Zij kwamen beiden uit Europa op uitnoodiging van onze Kerk om zich aan zoodanig werk te wijden. In Transvaal was er overvloedige gelegenheid. Ds. McKidd ging naar Zoutpansberg in het noorden; en Ds. Gonin zette zich neder onder de Bakhatla kaffers in het distrikt van Rustenburg. Van hem lezen wij: " Na twee jaren te Rustenburg vertoefd te hebben, om de Hollandsche en Kaffer talen te leeren, is hij naar de Pilaansbergen gegaan, om onder den grooten Bakhatla stam te arbeiden." Hij stichtte de statie Sauls Poort aan het oost einde van deze bergreeks. Van uit deze plaats kon hij een groot werk onder de omliggende heidenen doen. Bijna 50 jaren heeft hij aldaar gearbeid. De Heer heeft hem veel zegen op zijn werk gegeven. Nadat hij in den dienst des Heeren oud en grijs geworden was, is hij in 1910 ontslapen. Het werk te

SAULS POORT

wordt nu voortgezet door Eerw. G. P. Stegmann en zijne echtgenoote. In den loop van dit jaar gaat Eerw. Faasen hem in zijn belangrijk werk helpen. In verband met dit werk zijn er nu

Buitenposten: 15.
Gedoopte Christenen: 1,500.

Het Christendom heeft als een zuurdeezem dit volk doortrokken, hoewel "er nog duizenden zijn, voor wie het Evangelie geen blijde boodschap is. Het gevaar wat ons van den kant der heidenen dreigt, is niet zoozeer een vijandige, maar een al te vriendelijke houding. Men wil zeer gaarne het Christendom aannemen en in de kerk opgenomen worden; maar men wil met zijn heidendom en al Christen worden. Het Christendom is hier populair geworden, gevolgelijk hebben oppervlakkige, onoprechte, belijders, bij wie het aan karakter, offervaardigheid, enz. ontbreekt, zich aangesloten. En toch hier is veel dat ons bemoedigt. Het Evangelie heeft in zeer vele levens een zalige verandering te weeg gebracht. Hier zijn velen die bewijzen zijn van de reddende en bewarende kracht van Gods genade. Velen

dragen zeer mildelijk bij voor het werk onder hun eigen volk. Het blijft echter een ernstige vraag hoe de meerderheid der christenen te krijgen geregeld en naar hun vermogen voor de ondersteuning van Gods werk bij te dragen."

MOCHUDI.

Arbeiders: Eerw. en Mevr. J. C. Knobel, Eerw. en Mev. D. J. Joubert, Mej. Debora Retief.
Buitenposten: 4.
Gedoopte christenen: 775.
Leerlingen: 400. Heidenen: ongeveer 10,000.

Deze statie werd door Eerw. P. Brink in 1877 gesticht. De Broeder was eenige jaren Ds. Gonin te Saulspoort behulpzaam in den arbeid onder de Bakhatla. Maar toen een groot deel van dien stam onder Khaminyane, westwaarts buiten de grenzen van Transvaalsch gebied trok, en zich nederzette op de plaats die nu Mochudi heet, volgde Br. Brink hen en zette het werk voort onder deze afdeeling van den Bakhatla stam. Na eenige jaren getrouwen arbeid stierf hij te Rustenburg. Na zijn dood hebben anderen het werk opgenomen namelijk, Eerw. Beijer, die vroeger tot het Berlijnsche genootschap behoorde, en later weer zich bij zijn genootschap aansloot, Di. W. Neethling en P. Stofberg. Ds. Neethling is na een pas 9 maanden zeer gezegenden arbeid gestorven, ten gevolge van het instorten op hem van een gevel van het kerkgebouw, gedurende een geweldigen storm. Hij stierf eenige uren na het ongeluk, met de woorden op zijne lippen: GOD KAN GEEN FOUT MAKEN. Ds Stofberg met zijne echtgenoote is ook niet meer. Deze Broeder, met buitengewone talenten begaafd, heeft een zeer belangrijk werk gedaan. Maar de Heer nam hem weg, toen er de schoonste vooruitzichten waren van een gezegenden arbeid onder het volk. Onder de tegenwoordige arbeiders is nog Mej. Debora Retief, die sedert de dagen van Eerw. Beijer met getrouwheid, liefde en volharding ten spijte van ziekte, teleurstelling en oorlog, moedig op haar post is gebleven en nog steeds in het werk volhardt.

Omtrent den tegenwoordigen toestand van de gemeente te Mochudi schrijft Eerw. Knobel dat er na een tijd van grooten achteruitgang, meer ernst en belangstelling onder de christenen bespeurd wordt. Biduren worden goed bij-

gewoond; vele afgedwaalden en onverschilligen zijn teruggekomen. De kapitein, Linchwe, en zijn gezin zijn christenen. Er staat een groot kerkgebouw, door de christenen zelf opgetrokken, dat 1,000 zitplaatsen heeft. Toch zijn er moeilijkheden. Daar is de neiging om heidensche gewoonten te blijven behouden na men christen geworden is. Het christen-worden is bij velen een gewoonte. Daar het bierdrinken, ongelukkig, nooit in de gemeente verboden werd, zijn er vele christenen die van deze gewoonte misbruik maken, hoewel er steeds tegen onmatigheid gewaarschuwd wordt. Van den kapitein heeft men veel hulp; doch niet zonder het gevaar dat hij zijn invloed en gezag als kapitein in zuiver kerkelijke en geestelijke aangelegenheden wil laten gelden.

MABIESKRAAL.

Deze statie ligt ongeveer 7 uren te paard west van Sauls Poort. Hier arbeiden Eerw. J. P. Roux met zijn echtgenoote en zijn dochter onder den Batlako-stam. Eenige jaren geleden ontstond er moeilijkheid met den kapitein Mabi, als gevolg waarvan de zendeling zich moest onttrekken aan Mabieskraal, en het kerkgebouw en de zendelingswoning ontruimen. Voor deze echter moest de kapitein compensatie betalen. Eerw. Roux woont nu op zijn eigen plaats, ongeveer een uur van Mabieskraal, en bearbeidt van daar (met behulp van zijn dochter als onderwijzeres) het klein aantal dat nog aan onze kerk blijft vastkleven. Door de concurrentie der Wesleyanen, welke de kapitein in latere tijd ook toeliet aldaar te arbeiden, wordt het werk grootelijks bemoeilijkt.

SEKWANI.

In nauw verband met het werk hier staat de dochtergemeente, SEKWANI, waar Eerw. Thomas Phiri onze eerste geordende zendeling arbeidt. Hij werkt met veel zegen. "Men is ijverig in het bijwonen van kerk en biduur; de bijdragen van de kerk worden goed opgebracht; en de verhouding tusschen de christenen en hun Moruti (Leeraar) is bevredigend." Zijn werk ligt langs de Marico Rivier. Hij zelf woont te Maloloane.

Buitenposten: 3. Gedoopte christenen zijn er 757 en Leerlingen 130.

Zoutpansberg en Waterberg Zending.

Innig verbonden met 't Zendingwerk in Zoutpansberg zijn de namen van Ds. McKidd en Eerw. Stefanus Hofmeyr. Eerstgenoemde was het eigenlijk, die het werk daar begon en wel in het jaar 1863. Op aanzoek van Michael Buys, zoon van een blanken vader en gekleurde vrouw, kwam Ds. McKidd, door de Kaapsche Kerk afgevaardigd, zich onder zijn volk nederzetten. Hij heeft niet lang daar mogen werken. Eerst stierf zijne echtgenoote, de zeer vrome Hessie Bosman, diep door hem betreurd. Na haren dood ging Eerw. Hofmeyr om Ds. McKidd te helpen. Kort na zijne aankomst werd Ds. McKidd krank aan de koorts en stierf; en Eerw. Hofmeyr werd alleen gelaten om het werk voort te zetten. Van den korten maar gezegenden arbeid van Ds. McKidd was zijn opvolger gewoon te zeggen: Hij heeft een hecht fondament gelegd. Zelf een man des gebeds, had hij het volk, allen nog onbekeerd, geleerd te bidden. Getrouw en in zeer bijzondere mate toegewijd, heeft Eerw. Hofmeyr lang in Zoutpansberg mogen arbeiden. Hij heeft zich letterlijk voor het werk aldaar onder de Buysen en de inboorlingen, en later onder de blanken, opgeofferd; en God heeft zijn werk op zeer kennelijke wijze gezegend. Twintig jaren lang arbeidde hij zonder éénmaal de Kolonie te bezoeken.

In 1887, afgelost door Ds. S. P. Helm, die door de Zending Commissie gezonden werd om hem in het werk te helpen, kwam hij naar de Kolonie om een jaar rust te genieten en zijn uitgeputte lichaamskrachten te herstellen. Hij is echter nooit weer geheel sterk geworden. In 1905 is hij gestorven, het werk latende in de handen van zijn schoonzoon, Ds. J. W. Daneel, die terzelfden tijd ook zijn eigen vrouw, Eerw. Hofmeyrs dochter, door den dood moest afgeven.

De oude moeder, Mev. Hofmeyr, die zoovele jaren getrouw aan de zijde van haren echtgenoot gestaan heeft, woont nog bij haren schoonzoon, te Kranspoort, waar zij zoo veel lief en leed heeft ondervonden en waar haar dierbaren echtgenoot en eenige dochter, begraven liggen.

Het werk dat hier onder de Buysen begonnen werd, beperkte zich niet tot dien stam. De Zending trachtte ook onder den grooten stam van de Batsuetha, die in de eigenlijke Zoutpansbergen woonde, en onder het kaffer-opperhoofd Makhato stond, het Evangelie te verkondigen.

Maar de kapitein, hoewel hij zeer vriendelijk was tegenover Eerw. Hofmeyr, was onwillig om Evangelisten onder zijn volk te ontvangen. Hij en zijn volk, nooit in werkelijkheid door de blanken ten onder gebracht, bleven tot op het laatst ontoegankelijk voor het Evangelie. Van zelf strekte het werk zich uit zuidwaarts onder andere stammen; maar GOEDGEDACHT, de statie waar Eerw. Hofmeyr vele jaren woonde, en die gelegen was in het gebied van Makhato, bleef hoofdstatie tot in het jaar 1889 toen de statie verplaatst werd naar KRANSPOORT, die een halfuur hooger op is aan den voet van Zoutpansberg.

In Waterberg zijn er twee werkkringen, die jaren geleden een begin hadden, ook door den invloed van Eerw. Hofmeyr. Een van zijne geestelijke kinderen onder de blanken was de Naturellen Commissaris van Waterberg, de heer Piet Potgieter. Hij en zijn secretaris, de heer Fred. Grobler, stelden groot belang in het geestelijk heil van de inboorlingen rondom hen. Een Evangelist werd op hun verzoek door Eerw. Hofmeyr naar een plaats van den heer Potgieter gezonden, en dààr is het werk begonnen dat thans zeer uitgebreid is en onder de zorg staat van Eerw. John Murray, die te Moheme woonachtig is.

KRANSPOORT.

Arbeiders: Ds. J. W. Daneel en de jonge br. Welgemoed, onderwijzer onder de Buysen te Mara, niet ver van Kranspoort.
Buitenposten: 9.
Gedoopte Christenen: 882.
Leerlingen: 591.
Heidenen in 't distrikt 50,000.

De statie, zoo als hier boven vermeld, werd in 1889 aangelegd, omdat de ligging gezonder was dan die van de oude statie Goedgedacht. Daar Makhato's volk zoo ongenegen was het woord van God aan te nemen, werden andere stammen, zooals de Ba-moletyi en Bapeli, van hier bearbeid. De buitenposten liggen sommigen ver van de hoofdstatie en worden geregeld door den zendeling bezocht. Sommigen van de scholen, die op de buitenposten zijn, ontvangen kleine toelagen van de Regeering. De ijver der Christenen, om het Evangelie onder hun heidensche stamgenooten bekend te maken, die hen in vroegere jaren kenmerkte, verflauwde zeer in lateren tijd. Maar de gezegende Conferentie, die de Algemeene Zending Secretaris, Ds. Mur-

ray en Ds. A. J. van Wijk, voorleden jaar met de Evangelisten en Christenen hadden, heeft dien ijver weer aangevuurd.

BETHEL.

Arbeiders: Eerw. en Mevr. H. Hofmeyr, Mej. B. de Villiers.
Buitenposten: 9.
Gedoopte Christenen: 689.
Leerlingen: 449.

Het werk onder dit volk van Molepo, dat op zoo ijverige wijze door den Zendeling te Bethel, in de locatie van Molepo gelegen, met zijne Evangelisten wordt voortgezet, heeft zijn ontstaan onder Gods beschikking te danken aan eenige personen van Molepo's volk, die na hun bekeering zich naar Basutoland en elders begaven om als Evangelisten te worden opgeleid. Teruggekomen deden zij, op aanrading van Eerw. Mabille van Basutoland, aanzoek bij Eerw. Hofmeyr om door de Zending van onze kerk te worden opgenomen. Zonder die streek te kunnen bezoeken, hielp Eerw. Hofmeyr hen zooveel in zijn vermogen was, totdat Ds. S. P. Helm in 1890 door de Zending Commissie daarheen gezonden werd, en de statie aanlegde. Ds. J. W. Daneel, pas uit de Kolonie gekomen, werd zijn opvolger, toen hij in 1891 naar Mashonaland verplaatst werd. Ds. Daneel bleef alhier eenige jaren, werd later naar Kranspoort verplaatst en door Eerw. Hendrik Hofmeyr opgevolgd, die heden nog het werk voortzet dat door zijn vader begonnen werd.

De eerste Christenen onder dit volk hadden veel smaad en vervolging te verduren. Eén broeder van den kapitein was bijzonder bitter tegen hen. Later is hij met anderen zijner familie betrekkingen tot bekeering gekomen, heeft aan dezelfde Nachtmaalstafel met die Christenen, die hij vervolgd had, gezeten en is zelfs later als Evangelist werkzaam geweest.

Van sommige buitenposten wordt gunstig bericht ontvangen. Het Woord des Heeren schiet diepe wortelen en groeit gestadig. Van andere weer minder gunstig: vooral van die welke nabij een dorp gelegen zijn. Daar valt veel te klagen over ontucht en bierdrinken. De Christenen van een dier staties die vroeger in zulk een bloeienden toestand was, zijn verzot op hun bierpotten, en daarom is het geestelijk leven achteruitgegaan. Van een andere, die altijd maar in een kwijnenden toestand was, bericht de Zendeling,

ZENDELINGEN EN EVANGELISTEN IN DE ZOUTPANSBERGEN
De oude moeder is de Wed. van Eerw S. Hofmeyr met haar zoon en dochter aan haar rechterhand en haar schoonzoon (Ds. Daneel) met zijn dochtertje aan haar linkerzijde

Stofberg Gedenkschool.
Het tegenwoordig woonhuis van den docent, Ds. Hofmeyr, In 't verschiet ziet men het huis van den zendeling boer.

ZENDELINGEN IN MASHONALAND

Bovenste rei: Mej K. Hofmeyr, Ds. H. Murray, Eerws. Malan, Badenhorst, Hugo, Ds. H. Webb, Eerws Combrinck, (in de deur), Orlandini en Jackson.
Middelste rei: Ds. G. Murray, Mev. A. A. Louw, Mev. A. C, Murray, Eerw. A. A. Louw, Mej. Meyburg.
Onderste rei: Dr. Helm, Mej. Heyman, Ds. A. C. Murray.

De zending statie Gutu, Mashonaland, door ons van de Berlynsche Zending overgenomen, Het kerkje door hen gebouwd is een zeer nette.

dat zij nog immer zwak zijn tegenover de invloeden van het heidendom.

Ook onder de Christenen van dit deel van onze Zending, heeft het bezoek van Di. A. C. Murray en A. van Wijk zeer gezegende gevolgen gehad. De Christenen zijn ijverig om het Evangelie aan de heidenen bekend te maken.

MOHEME.

Buitenposten: 6.
Gedoopte Christenen: 450.
Leerlingen: 300.

Eerw. Murray bericht, dat daar een schoone gelegenheid voor onze kerk is om een belangrijk werk onder de duizenden van Kaffers te beginnen, die van alle kanten komen om in de tinmijnen te werken. De opziener, of "manager," is ons vriendelijk gezind en heeft Mnr. Murray uitgenoodigd een werk daar te beginnen, op ééne voorwaarde dat er een geschikt gebouw voor godsdienst op een stuk grond, door de Maatschappij voor dat doel afgestaan, opgetrokken worde. De Broeder verlangt hartelijk ernaar het werk aldaar met allen ernst aan te pakken. Maar het ontbreekt nog aan de middelen om de kerk te bouwen. Hij heeft echter een Evangelist daar geplaatst die goed werk doet.

Terwijl er te Moheme zelf, of in de onmiddelijke nabijheid weinige inboorlingen zijn die onder bearbeiding van onzen Zendeling kunnen komen, heeft hij een heel aantal belangrijke buitenposten die door Evangelisten en Onderwijzers bearbeid worden, en die door Eerw. Murray geregeld bezocht worden. Dit maakt dat hij veel van huis moet zijn en weinig direkt opzicht houden kan over de Christenen.

De belangrijkste der buitenposten is Rhenosterhoekspruit, drie uur te paard van Moheme, waar de inboorlingen gedeeltelijk hun Evangelist en geheelenal den onderwijzer ondersteunen, met hunne geldelijke bijdragen; gedurende voorleden jaar was de som door hen bijeengebracht £30. Achttien mijlen verder zijn de Rooiberg tinmijnen, met over 1,000 mijnwerkers, die door een Evangelist bearbeid worden. Vandaar krijgt men de Leeuwpoort tinmijn. Gaat men tien uur tepaard van hier naar het noorden, door dichte bosschen en zwaar zand, krijgt men de Matlabas, waar er ook een buitenpost is met een Evangelist-onder-

wijzer, door het volk zelf met salaris voorzien. Daar de inboorlingen hier zoo verspreid zijn, moeten sommige der kinderen, die de zendingschool willen bijwonen, bij anderen in de buurt inwonen en voor hun logies òf werken in de tuinen, enz., òf met mielies en kafferkoorn betalen.

De moeilijkheden in verband met het werk zijn vooral de schrikkelijke ontucht der menschen en de dronkenschap. De dag des Heeren is bij de heidenen de groote drinkdag, vooral nabij de mijnen wanneer zij dan uitgaan en kafferbier koopen in de kralen.

De andere werkkring in het Waterberg distrikt is:

HA-SELEKA, of SELEKAS LOCATIE.

Arbeider: Eerw. J. J. Fourie.
Buitenpost: 1.
Gedoopte Christenen: 177.
Leerlingen: 76.

Toen Eerw. Coillard zijn plan niet kon uitvoeren, wegens de vijandige houding van de Matabele, een Zending onder de Banyai te beginnen, kwam hij terug door het gebied van Khama. Aan de Transvaalsche zijde van de Krokodil Rivier, woonde er een deel van de Bamangwato, onder den kapitein Seleka. Deze werd bezocht en deed later aanzoek om een Zendeling. Twee van Eerw. Coillard's Evangelisten werden daarheen gezonden en arbeiden daar een zekeren tijd. Vrucht van hun arbeid was o.m. de bekeering van een jongeling die gedoopt werd en met de Evangelisten naar Basutoland kwam. Hij werd opgeleid als Evangelist, keerde terug naar zijn volk en begon onder hen te werken. Maar bij wien of welk Genootschap zullen zij zich aansluiten? Seleka ligt zoo ver afgezonderd—een blanke Zendeling kan er nauwelijks heen gezonden worden. Men deed aanzoek bij Eerw. Hofmeyr om opname. Maar Kranspoort is een 150 mijlen of meer ver van Seleka. Toch ging in omtrent 1890 Ds. S. P. Helm daarheen en stichtte de gemeente. Van tijd tot tijd werd de gemeente bezocht door Ds. Gonin, later door Eerw. J. Murray, in zijn werk in Waterberg begrepen, totdat twee jaren geleden Eerw. J. J. Fourie daar geplaatst werd, die nu met ijver en vol moed het werk voortzet.

Onder de moeilijkheden die hij daar in zijn afgelegen werkkring aantreft zijn: a) de verderflijke invloeden van ongodsdienstige blanken; b) bierdrinken, en c) diepe onkunde. De Broeder verlangt ernstig naar een krachtige wer-

king van Gods Geest, onder de Christenen, niet slechts daar, maar ook onder de Babodidi die op een buitenpost door een Evangelist bearbeid worden.

Deze landstreek ligt ten Noorden van Zoutpansberg. "Als de reiziger, die in deze streken nog met den ossenwagen reist, Krokodil Rivier, dat is, de noordelijke grens van Zoutpansberg overgaat, dan reist hij eerst dagen lang door een woeste, boschachtige streek, waar geen kaffers wonen. Is hij deze streek door dan komt hij tot de grenzen van Banyailand of Mashonaland dat eenige honderden mijlen noordwaarts uitstrekt. Oostwaarts heeft men het ongezonde lage veld; westwaarts ligt Matebeleland. In dit land is de zending onder de Banyai of Bakhalaka of Vakaranga gesticht in het jaar 1890. Zij is geboren uit de Zending in Zoutpansberg. Eerw. S. Hofmeyr, van Michael Buys Sr. en andere jagers vernomen hebbende dat dit volk in deze landstreek woonde en zeer onbeschaafd en achterlijk was, wilde gaarne een werk onder hen beginnen en bood zijne diensten aan, indien de Zending Commissie een plaatsvervanger naar Zoutpansberg zou zenden. Maar onze kerk had niemand die zijn plaats in Zoutpansberg kon innemen. Hoewel hij het plan moest opgeven zelf daarheen te gaan, zocht hij naar anderen die een werk daar konden beginnen. Hij en de geloovigen op zijne statie baden veel voor dat volk.

In 1877 werd een poging door de Fransche Zending in Basutoland gedaan, en Eerw. F. Coillard werd afgevaardigd om, op aanraden van Eerw. Hofmeyr, haar een nieuwen werkkring te vinden. Hij aanvaardde zijne lange reis en ging over Zoutpansberg, waar hij hartelijk door Meneer Hofmeyr ontvangen en op de reis voort geholpen werd. Met zijne eigene Evangelisten en eenige van Meneer Hofmeyr's flinkste werkers trok hij de Krokodil Rivier over. Hij werd echter verhinderd door de Matebele, die zich met geweld van wapenen van deze en andere streken meester gemaakt hebben. Eerw. Coillard moest naar het zuiden terugkeeren.

Vele jaren na deze mislukte poging gingen voorbij. Er werd nog steeds voor de Banyai gebeden en ook in hun belang gehandeld. Van tijd tot tijd werden er Evangelisten door Meneer Hofmeyr gezonden, om dat volk het Evangelie te verkondigen; zij konden echter uit vrees voor de Matebele niet lang in dat deel zich ophouden. Eindelijk in 1890, in de winter maanden, werd er een verkenningstocht

TRANSVAAL EN BECHUANALAND—STATISTIEKE OPGAVEN.

Hoofdstatie.	Getal blanke arbeiders.	Getal Inboorling Evangelisten en Onderwijzers.	Buitenposten	Scholen op statie en Buitenposten.	Kinderen op de boeken.	Gedoopte Christenen, gemeente leden.	In afgeloopen jaar gedoopt of aangenomen.		Leden van de Doopklas.	Gemiddelde opkomsten des Zondags, Statie en Buitenposten.	Beraamde populatie.	Aangelegd in het jaar.
							Volwassenen.	Kinderen.				
Kranspoort, Zoutpansberg, N. O.	3	20	9	17	591	882	87	92	262	4,000	50,000	1866
Bethal, Molepo Locatie	3	19	9	9	449	689	109		296	825		
Moemi (Waterberg).	2	7	6	6	300	450			60	700	4,000	1894
Saulspoort, Rustenburg.	2	15	15	—	—	1,500	—	—	—	—		1863
Mochudi, Britsch Bechuanaland.	5	6	4	7	400	775	86	29	86	850	7,000	1877
Sekwani (B. B.)	1 Inb. Zend.	5	3	3	130	757	22	37	60	450	3,000	1884
Ha-Seleka	1	2	1	2	76	177	5	18	44	400	3,700	

door Ds. Helm met twee Evangelisten daarheen ondernomen. Het bericht dat teruggebracht werd was zeer gunstig: De Banyai verlangden zeer er naar een blanken Zendeling te hebben. Daar het gevaar van de Matebele door het in bezit nemen van Mashonaland door den heer Rhodes nu uit den weg geruimd was, werden Ds. Helm en Eerw. A. A. Louw door de Zend. Com. gelast een geregeld werk in dat land te beginnen. Daar Ds. Daneel, die de plaats van Ds. Helm in Zoutpansberg als hulp van Eerw. Hofmeyr zou innemen, niet vóór het volgend jaar komen kon, moest Eerw. Louw met een zevental Evangelisten zich daarheen begeven. Hij zette zich op een hoog en schoon gelegen plaats, die hij Morgenster heette, neder. Het volgend jaar kon Ds. Helm met de huisgezinnen der Evangelisten hen volgen. Het werk toen begonnen, wordt nog voortgezet, en heeft zich nu over een groot deel van het land uitgebreid. Behalve Morgenster zijn er nu 6 andere staties waar blanke arbeiders wonen. Van deze staties zijn de volgende bijzonderheden mede te deelen.

De Stofberg Gedenkschool.

Principaal: Ds. A. M. Hofmeyr met echtgenoote.

Onderwijzers: D. Liebenberg en P. F. van Straten.

Leerlingen: Normaalschool 21, Evangelisten 16, Theologische opleiding 4.

Op 13 November, 1907, en volgende dagen vond er eene vergadering te Bloemfontein plaats van afgevaardigden van de verschillende Zending Commissies der Ned. Ger. Kerken in de vier koloniën om uitvoering te geven aan het besluit van de Synoden der N. G. Kerken om eene Opleidingsschool op te richten voor Naturellen-onderwijzers, Evangelisten en Leeraars.

Een plaats van 900 morgen, 9 mijlen van Viljoensdrift Spoorweg Statie gelegen, werd in het distrikt Heilbron gekocht, en hier werd deze Opleidingsschool gesticht, De kost- en schoolgelden werden vastgesteld op £8 p.a. voor de ongehuwde leerlingen. De gehuwde leerlingen moeten voor zichzelven zorgen en een stuk land krijgen om te bewerken. Een zeker deel van den dag moet aan handen arbeid gegeven worden.

Er zijn drie vakken waarin hier onderwijs wordt gegeven. 1) Men wordt opgeleid voor het Transvaalsche Naturellen-onderwijzers examen. Hierin slaagden 10 in 't jaar 1910 en 8 in 't jaar 1911. 2) Evangelisten worden opgeleid om geestelijk werk op buitenposten en elders te doen. Aan 't einde van voorleden jaar behaalden 10 na voltooide studiën hun evangelisten certificaat. 3) Vier mannen, die de noodige kennis hebben en jaren als evangelisten beproefd zijn, werden toegelaten dit jaar met de Theologische cursus te beginnen, ten einde als inboorlingleeraars opgeleid te worden.

De zaailanden der inrichting worden door de leerlingen bearbeid. Laatste jaar werd er een aanzienlijk aantal mudden mielies, kafferkoorn en koren, benevens haver en manna gewonnen. De Inrichting heeft ook eenige aanteel beesten, maar als er een vriend is, die deze goede zaak wil helpen met een geschenk van een of meer koeien of vaarzen, zal dit zeer gewaardeerd worden. Men hoopt later vele van de onkosten der Inrichting te dekken met de opbrengst der boerderij, bearbeid door de leerlingen.

Iederen Zondag gaan 2 of meer van de leerlingen naar de Compounds in Johannesburg om daar onder de duizende heidenen te arbeiden. Anderen doen geestelijk werk in het distrikt waar de gelegenheid zich voordoet.

Dit werk bevat in zich de mogelijkheid van grooten zegen voor Zuid-Afrika. De begeerte van het bestuur is, dat de Stofberg Gedenkschool worden moge een bron van geestelijk leven en vuur, dat in alle richtingen zijn invloed zal laten gelden onder de heidenen van dit land. Daartoe is noodig veel en gedurig gebed. Ook heeft de inrichting nog niet hare rechte plaats gevonden in de harten van Gods volk, van daar dat er niet genoegzame geldelijke ondersteuning is, en gevolgelijk een tekort. Ook ontbreken nog de noodige fondsen om het eigenlijk gebouw daar te stellen, dat staan zal als gedenkteeken ter nagedachtenis aan den toegewijden Br. P. Stofberg, van wien de inrichting haar naam ontvangen heeft.

Mashonaland Zending.

MORGENSTER.

Arbeiders: Eerw. en Mev. A. A. Louw, Dr. J. T. Helm, Ds. H. Murray (Evangelisten School), Eerw. J. F. Roux, Mejj. Meyburgh en Heyman.
Buitenposten: 9.
Gedoopte Christenen: 164.
Leerlingen: 1,045.

De statie, zooals boven vermeld, in 1890 aangelegd, ligt 18 mijlen zuid-oost van Victoria, en niet ver van de Zimbabye bouwvallen. Zij heeft een zeer gezonde ligging en tamelijk hoog gelegen op een berg, biedt het een van de fraaiste uitzichten over een wijde landstreek met heuvels en graniet kopjes bedekt, aan. "Van het begin af aan toonden de Vakaranga (Banyai) weinig belangstelling in Gods Woord . . . Ruim negen jaren na de stichting onzer Zending werden de eerste Vakaranga (drie) als vrucht van onzen arbeid aangenomen en gedoopt. Zeer langzaam doch zeker is het werk echter vooruitgegaan en de getallen zijn toegenomen. In het afgeloopen jaar heeft de Heer ons grootelijks verblijd door ons eene ruime inzameling van zielen te schenken. Drie hinderpalen voornamelijk staan de arme Vakaranga in den weg naar het Koningrijk der hemelen: De verleiding des rijkdoms, de verhandeling van hunne dochters voor beesten en het bierdrinken."

"Te Morgenster vereenigen zich verschillende departementen van Zendingwerk. Hier vindt men geestelijk, medisch, school- (o.m. opleiding van Evangelisten) industrieël en boerderijwerk. Spoedig hopen wij ook onze eigen drukkerij te hebben.

Wij vragen om de voortdurende voorbidding voor (a) de arbeiders te Morgenster, (b) de Christenen om standvastig en voor den Heer ijverig te wezen, en (c) een grooter begeerte naar Gods Woord en eene algemeene ontwaking onder de Heidenen."

HARAWE.

Arbeiders: Eerw. J. D. Möller en echtgenoote.
Buitenposten: 2.
Leerlingen: 218
Christenen: 39.

Harawe—de tweede oudste statie van deze Zending—is op eene plaats groot 2,000 morgen, die door den overleden ouderling en warmen Zending-vriend, Petrus Joubert van Colesberg, voor £75 in 1895 aangekocht werd, aangelegd.

Voor eenige jaren werd zij bearbeid door een Musuto-Evangelist, Jeremiah, die thans, wegens ouderdom en zwakheid, niet meer in dienst is. Later werd wijlen Br. Gavie Malan aldaar geplaatst. Met grooten ijver aanvaardde hij het werk en bouwde een doelmatig huis. Daarna vertrok hij voor zijn eersten rusttijd naar de K. K., doch werd krank in den trein, en stierf in het hospitaal te Mafeking. Br. Hugo werd zijn opvolger. Thans bearbeidt de Br. Möller deze statie.

Harawe is een werkkring met eigenaardige moeilijkheden. Er is een kleine kolonie van Basutos uit de Transvaal op hun eigen grond in de nabijheid van de statie. Zij zijn ongelukkig erg onverschillig en wereldsgezind geworden, en oefenen geen goeden invloed op de Vakaranga uit. Ook zijn er vele plaatsen in den laatsten tijd in de omgeving aan blanken uitgegeven, als gevolg waarvan de naturellen naar goevernementsgronden weg trekken. Gelukkig, echter, grenst er aan de eene zijde een dichtbevolkt, en voor Zendingwerk uiterst geschikt distrikt, Jichidza, tot onlangs door Br. Roux bearbeid. Omdat deze laatste, echter, als te nabij Harawe beschouwd werd, moest zij als werkkring voor een blanken arbeider opgegeven worden. Eén Evangelist is nu daar onder toezicht van Br. Möller.

Veel gebed is noodig voor dezen broeder en zijne echtgenoote in hun moeilijk werk, en ook voor de Christenen op hunne statie, opdat zij staande mogen blijven te midden van de vele verzoekingen.

PAMOSHANA.

Arbeiders: Eerws. A. C. Jackson en J. M. Joubert met echtgenooten.
Buitenposten: 4.
Christenen: 6.
Leerlingen: 500.

(Geen verslag ontvangen).

Deze statie ligt in de *Native Reserve* zoodat de Zending hier geen eigendom heeft kunnen aankoopen. Het goevernement heeft een stuk grond aan ons verhuurd. Zoo-

Dr. Helm en nurse Meyburg verplegen de kranken te Morgenster.

Mev. A. A. Louw en A. C. Murray in de Zimbabye Ruinen.
Achter hen ziet men de toren uitsteken die aangebeden werd. Deze zijn de muren van een tempel waarschijnlijk door de Fenicieers gebouwd in den tijd van Koning Salomo.

Vergadering van bekeerlingen in Mashonaland tijdens de Conferentie te Morgenster in 1911. Achter hen het Kerkgebouw.

Zendinghuis en vruchtetuin te Pamoshana.

Eerw. Badenhorst met de schoolkinderen by een van zijne buitenposten naby Zimutu.

Het begin van eene Zendingstatie.
Eerw. en Mev. Orlandini bij hunne rondabels te Chingombe.

Een heidensch kraaltje in Nyasaland.
De oude vrouw die daar staat is gekleed met een stuk gebreide boombast

wat zes mijlen van hier zijn er tinmijnen ontdekt en zij trekken de inboorlingen van ons weg door de hooge betaling—£2 per maand—die zij aanbieden. Zelfs de schooljongens gaan daar geld verdienen. Naar het oosten en zuid-oosten is er een uitgebreid distrikt dat van hier bearbeid moet worden in de richting van de Sali rivier.

GUTU.

Arbeiders: Ds. en Mev. G. S. Murray.
Buitenpost: 1.
Christenen: 56.
Leerlingen: 75.

Toen onze kerk in 1907 dit gebied van het Berlijnsche Zend. Genootschap overnam, vond zij hier een gevestigde statie met een aantal Christenen. Voor de Christenen was het geen gemakkelijke zaak om hunne geestelijke vaders te zien vertrekken, en ook niet gemakkelijk zich te schikken naar de handelwijze van een ander Zend. Genootschap. Wij, van onzen kant, hebben ze dan zoo ver mogelijk te gemoet gekomen, en de verhouding tusschen de Christenen en onze Zending is een aangename.

Onder toezicht van onze Duitsche broeders hebben de Christenen het tamelijk ver gebracht in de nijverheid. Hunne landen worden nu niet meer met de hand, maar met ossen en ploeg omgekeerd. Zij zijn zeer arbeidzaam en tot een goed voorbeeld voor de heidenen in dit opzicht.

Sommige der Christenen gaan 's Zondags naar de kralen om Evangeliesatie-werk te doen.

Onze voorgangers hier hebben "het geven van een tiende" ingevoerd, en de meeste van de Christenen geven dat deel van hun oogst af voor het werk des Heeren.

De heidenen in dit distrikt blijven steeds onverschillig. Zij schijnen tevreden te zijn met hun tegenwoordigen toestand, en geen behoefte aan Gods Woord te hebben. God kent zijn tijd en wij zijn ervan overtuigd dat er een verandering komen zal.

Er zijn van de kinderen die begeerig zijn om te leeren, maar worden door hunne ouders terug gehouden.

De hoofd-kapitein, Gutu, is ons heel vriendelijk gezind, doch doet niets om het werk voort te helpen. Krijgen wij hem over aan onzen kant, dan is de zaak half gewonnen, want hij heeft grooten invloed onder zijne menschen.

ZIMUTU.

Arbeiders: Eerw. P. A. Badenhorst en echtgenoote.
Buitenposten: 3.
Christenen: 5.
Leerlingen: 460.

Op 't oogenblik is Zimutu een veelbelovende werkkring, daarin dat de menschen allen ons goedgezind zijn; en indien wij genoegzame blanke en gekleurde hulp hadden, konden wij al onze centrums bezetten en ons werk beter ontwikkelen.

Twee buitenpost scholen zijn in een bloeiende toestand, met 'n gemiddelde opkomst dagelijksch van 240 kinderen. Ook de statieschool geeft satisfactie met 'n gemiddelde opkomst van 50 kinderen 's daags. 'n Derde veelbelovende buitenpost school is in het aanbouwen.

Verder is er 'n tastbare ontwaking in dit gedeelte onder de menschen te bespeuren—wij durven niet zeggen juist tot het Evangelie; maar toch in 'n richting waar er de allerschoonste gelegenheid is tot 'n aanknoopingspunt voor het Evangelie. Bekeeringen komen zoo nu en dan voor.

De grootste moeilijkheid hier is, dat deze statie (a) te na aan 't dorp Victoria is—10 á 12 mijlen, (b) niet centraal genoeg gelegen.

Volgens goevernements opgave zijn er 10,000 inboorlingen in deze wijk, waarvan 4,000 onder bearbeiding van de Roomsche en Episcopalen zijn, 3,000 onder 't dorp Victoria en 3,000 onder Zimutu.

VICTORIA.

Arbeiders: Ds. en Mev. H. Webb; Eerw. J. S. Malan (tijdelijk).
Buitenscholen: 1.
Kinderen op de boeken: 50.
Gemiddelde opkomst des Zondags: 200.

Het dorpje Victoria, met zijn 40 inwoners, ligt 20 mijlen ten noord-westen van Morgenster. Sedert October, 1909, wordt deze plaats bearbeid door een blanke Zendeling, woonachtig op het dorp. Er liggen drie kafferkralen op afstanden van een en een half mijl tot 'n mijl van het dorp. In één van deze kralen wonen de boden van den Naturellen Commissaris; in 'n ander, de dienstboden van de Europeanen; en in de derde, de gekleurde politie-

dienaars. Daar deze dienstboden gedurende den dag in hun werk zijn, kan er alleen op week-avonden en des Zondags aan hen gearbeid worden. Ook wordt er in de gevangenis des Zondags dienst gehouden. De gemiddelde opkomst tot deze diensten in de gevangenis is zoowat veertig.

Verder worden de andere kralen, die buiten het dorp liggen, bezocht. Binnen een uur rijdens naar het westen van Victoria, liggen zoowat 12 kralen, en op 'n verderen afstand nog meer. Sommige van deze kralen grenzen aan de Roomsche Zendingstatie.

Het werk te Victoria wordt bemoeilijkt door de zoogenaamde beschaving. Een beschaafde heiden beteekent *dubbel* heiden in Mashonaland, uit 'n zedelijk en geestelijk oogpunt beschouwd. De heiliging van de Sabbatdag wordt roekeloos verwaarloosd. Zelfs 'n dobbelgeest openbaart zich onder de heidenen van het dorp.

Hoewel er nog geen Christenen uit de heidenen te Victoria zijn, is 't 'n bemoedigend teeken dat velen zeer aandachtig luisteren naar de prediking des Woords.

Verder dient gemeld te worden dat er ook gearbeid wordt aan de verwaarloosde blanken van ons volk in het distrikt van Victoria. Onze Zendelingen houden diensten, deelen het Avondmaal uit, bedienen het Sacrament des Heiligen Doops, en bevestigen in het huwelijk; houden Zondagschool en Catechisatieklassen waar het te pas komt.

De Statie Victoria werd aangelegd in 1909.

CHIBI.

Arbeiders: Eerw. H. C. Hugo en echtgenoote.
Christenen: 14.
Leerlingen: 65.
Doopklas leden: 13.

Chibi Statie is al omtrent 16 of 18 jaar oud, gesticht door een Duitschen broeder—Neitz. Na hem stierven Mnr. Deitrich en zijn twee kindertjes hier en bleef het veld onbearbeid met eenige Vavenda (Transvaal) en Vakaranga Christenen, die geestelijk zeer achteruitgegaan zijn. Sedert 1908 werkte een Evangelist hier totdat Eerw. Hugo in Juni, 1911, kwam. Het gebied onder de Chibi Commissaris telt 25,000 heidenen, waarvan 8,000 zeer dun verspreid wonen over een groot, ongezond dorstland—dus thans onbereikbaar voor 't Evangelie. 5,000 vallen onder

een ander genootschap, 2 of 3,000 worden door 2 Evangelisten (buitenposten van Morgenster) bearbeid. Kapitein Nemavuzhe, met omtrent 4,000 weigert 'n Zendeling te ontvangen. De overige 5,000 worden door onzen Zendeling bearbeid. Zij wonen over 'n gebied 22 bij 33 mijlen groot, in kleine kraaltjes van gemiddeld 12 hutten. Hier is een ongebraakt geestelijk veld, vol rotsen en stompen. De heidenen begeeren 't Evangelie niet. Dit blijkt ook daaruit dat scholen nog niet toegelaten worden (slechts één op Zendinggrond). 's Zondags komen net 'n klein getal, verplicht daartoe omdat zij op onze grond wonen. Op de kralen komen zij meestal langzaam en lusteloos bijeen. Zij luisteren ook maar lusteloos, en na 't Amen is 't òf 'n gelach omdat zij de oogen moesten dicht houden, òf dadelijk een praatje over tabak of iets dergelijks. Hoeveel blijft in 't geheugen, om niet eens te spreken van 't hart? En begrijpelijk hooren zij het Woord niet al te dikwijls, vooral die verder af wonen.

CHINGOMBE.

Arbeiders: Eerw. H. H. Orlandini en echtgenoote.
Buitenpost: 1.
Christenen: 2.
Leerlingen: 130.

De werkzaamheid op deze nieuwe statie bestaat vooral in 't verkondigen van 't Evangelie bij de kralen, hetgeen 's morgens heel vroeg gedaan moet worden, eerdat de heidenen naar de tuinen gaan. Op de statie is er een school geopend voor de kinderen, waarheen er dagelijks een gemiddeld getal van veertig opgaat. De oorzaak dat er vanjaar zoo een klein getal ter school gaat, is dat er laatste jaar eenige kralen dieper ingetrokken zijn. 's Zondags komen er echter naar de Zondagschool niet alleen de dagschool kinderen maar ook kinderen van verder afgelegene kralen. De volwassenen komen maar zelden naar de statie-diensten. Een begeerte naar Gods Woord is hier bij de heidenen vooralsnog niet te bespeuren. Zelfs bij de kralen wanneer men tracht hen bij elkaar te roepen om naar 't Woord te luisteren, is er traagheid en onwilligheid om gehoor te geven. Hoewel deze statie niet in een zeer dicht bewoonde streek gelegen is, is er toch ruime gelegenheid voor uitbreiding naar alle kanten. Behalve voor nog één buitenpost in dit kapiteinschap van Chingombe, zijn er

nog vijf andere kapiteinschappen binnen twee uren rijdens te paard, elk met een bevolking even zoo groot als die van Chingombe, waar er nog geen werk begonnen is, en waar buitenscholen gesticht kunnen worden, indien er slechts onderwijzers te bekomen zijn.

NYAJENA.

Arbeider: Eerw. W. J. Combrink.
Buitenpost: 1.
Christenen: 3.
Leerlingen: 110.

Het werk op deze statie werd begonnen in October, 1909, en wordt meest onder de kinderen gedaan. De grootere menschen zijn zeer traag de diensten op de statie bij te wonen. Bij de kralen komen allen op en luisteren zeer aandachtig, doch hoe jammer toch dat dit werk, wegens gebrek aan een goede hulp in de school, niet behoorlijk kan worden gedaan. We hebben al 2 bekeerlingen: de een die nog hier is, was en is steeds 'n licht voor Christus en gaat D.V. dit jaar naar de Evangelistenschool te Morgenster (zijn kraal is nabij Morgenster).

Moeilijkheden zijn velen, maar als men denkt dat wij met heidenen te doen hebben, verwonderen wij ons daarover niët. Daarom behoeven wij de voorbidding van Gods kinderen om ons te sterken in het werk en de harten der heidenen te openen.

MASHONALAND-STATISTIEKE OPGAVEN.

Hoofdstatie.	Blanke Arbeiders en Arbeidsters.	Inboorling Evangelisten en Onderwijzers.	Buitenposten.	Scholen op Statie en Buitenposten.	Kinderen op de Boeken.	Gedoopte Christenen - Gemeenteleden.	In afgelopen jaar gedoopt.		Leden van de Doopklas.	Gemiddelde opkomsten des Zondags.	Beraamde populatie.	angelegd in het jaar.
							Volwassenen.	Kinderen				
Morgenster (Victoria distr.)	6	29	9	15	1,054	164	14	30	110	1,200	30,000	1891
Gutu (Victoria)	1	2	—	1	75	56	1	8	14	105	35,000	1892
Zimutu „	1	2	3	3	460	5	—	1	7	300	3,000	Onzeker
Chibi (Victoria)	1	1	—	1	65	14	—	3	13	100	2,5000	Onzeker
Harawe	2	1	1	5	218	39	—	5	21	250	7,800	1895
Pamoshana	4	4	2	3	500	6	2	—	6	110	90,000	1902
Nyajena	1	2	—	1	110	3	—	—	—	60	—	1909
Chingombe	1	1	—	1	130	2	—	—	2	115	11,000	1909

Nyasa Zending.

NYASALAND.

In het jaar 1858 werd het Nyasa meer door den beroemden reiziger Livingstone ontdekt. In 1872 stichtte de Vrije Schotsche Kerk eene zending op de zuiderlijke oevers van het meer, om later verder naar het noorden te gaan. In het jaar 1886 noodigden zij onze Kerk uit het veld met hen te komen deelen, waarop Ds. A. C. Murray twee jaren later daarheen gezonden werd, om het land te bezien. Zijn verslag was gunstig en in het volgende jaar sloot zich Eerw. T. C. Vlok bij hem aan.

Op den 28sten November, 1889 stichtten zij de eerste statie, die zij MVERA (d.i. gehoorzamen) heetten. De hoofdkapitein in dien tijd was Chiwere, een zwakke regeerder en soms zeer wreed tegenover zijne onderdanen, maar gelukkig vriendelijk gezind jegens onze zendelingen.

Waar ligt Nyasaland? Als een vogel rechtuit vliegen zou van de Kaapstad over Bloemfontein en over Transvaal, dan zou hij onder zich Mashonaland zien liggen; verder gaat hij over een deel van Matabeleland, daarna Portugeesch gebied, langs de groote Zambesi rivier. Vliegt hij dan nog steeds twee honderd mijlen noordwaarts, komt hij over wat men thans Britsch Nyasaland noemt, en in dat land, langs de west zijde van het groote en prachtige Nyasa meer, ligt het heidensche gebied dat de Heer in Zijnen raad voor de Ned. Geref. Kerk in Zuid Afrika bestemd heeft.

Het land bestaat meestal uit boschveld met hooge gras. De regens vallen daar even als in Transvaal, gedurende de zomer maanden. De inboorlingen leven meestal van mielies en kafferkoren, met verscheidene soorten groenten, en langs de oevers van het meer van rijst en visch. Het Nyasa volk komt veel overeen met wat in vroeger jaren hier bekend was als het "Masbieker" volk, en is betrekkelijk een gemakkelijk volk om mee te werken, niet zoo permantig of wraakzuchtig als andere naties. Het eten van menschen vleesch, dat men verder naar het Noordwesten zoo algemeen vindt, wordt onder hen als een verschrikkelijk misdaad gerekend. Iemand daarvan beschuldigd, moest in vroegere jaren de giftbeker drinken. Kort na zijn aankomst aldaar werd onze eerste zendeling alzoo beschuldigd van lijken opgegraven en gegeten te hebben en de be-

schuldigers eischtten dat hij om zijn onschuld te bewijzen de giftbeker moest drinken. Uit deze gevaarlijke positie heeft hem de Heere genadiglijk gered.

Van tijd tot tijd werden de andere staties gesticht, en na omtrent zeven jaren van braken, ploegen en zaaien begon de Heer zegen te geven en de eerste 30 bekeerlingen werden gedoopt.

In 1896 en 1897 ontvielen ons door den dood de toegewijde Mrs. Bessie Vlok en den ijverigen Broeder Jacobus du Toit. De volgende slachtoffers die de onverbiddelijke koorts eischte waren de vlijtige Broeders Cridland en McClure. De graven in dat vergelegen land van die onvergetelijke medestrijders, die getrouw waren tot den dood, zijn ons een herinnering tegen wat duren prijs de overwinningen des Evangelies worden behaald; zij zijn ons een krachtige roepstem om in dat duur betaalde werk niet te vertragen: zij zijn ons tevens een gewisse voorspelling dat het vaandel des Kruises in dat martelaars land geplaatst nimmer zal worden weggerukt.

In het overlijden van deze vier toegewijde arbeiders leed ons werk groote schade. Doch meer schade moest nog daarop volgen. De echtgenooten van Broeders A. C. Murray en R. Blake werden zoo krank dat de genoemde broeders zich verplicht zagen het werk dat hun dierbaar was op te geven, en het zendingveld te verlaten. Om deze en andere reden waren de vijf jaren, 1896 tot 1901, veelal dagen van tegenspoed en verlies. Evenwel was God bezig om, op een wijze die wij niet verstonden, het gebed van 1899, om *een verdubbeling binnen vijf jaren van arbeiders in 't zendingveld*, te verhooren. Nog vóór het einde van dat tijdperk ontdekken wij, tot beschaming van ons ongeloof, dat de Heer ondanks alle verliezen, *het getal van arbeiders meer dan verdubbeld heeft.* Waar wij in 1899 veertien arbeiders telden, de Oranje Zending meêgerekend, is dat getal reeds in 1903 tot 28 geklommen, of 34 als wij de werkers van de Vrijstaatsche Zending meêtellen.

En zedert dien tijd, hoe is het werk aangegroeid. Nog drie zendelingen moesten het werk verlaten wegens de gezondsheidstoestand hunner echtgenooten, n.l. Brs. C. H. Murray, R. van Heerden en C. M. Hofmeyr. Ten spijte hiervan is het getal arbeiders in Nyasaland geklommen tot 49 voor de Kaapsche, 14 voor de Vrijstaatsche Zending en 5 voor Transvaal.

ZENDELINGEN TE MVERA NYASALAND, VERGADERD TIJDENS DE ZENDING CONFERENTIE IN 1910, MET EENIGE BEZOEKERS.

Opleidingschool van evangelisten en onderwijzers te Mvera geheel op kosten van de inboorling christenen en zendelingen gebouwd.

Eerste jongen naar Mvera gebracht lijdende aan Slaapziekte. Hij is kort daarna overleden (Aug, 1910)

De onkosten aan het Nyasa werk verbonden beloopen thans de som van ongeveer £12,000, terwijl de geregelde inkomsten slechts omtrent £9,000 zijn, dus een jaarlijksche tekort van £3,000. De zending vrienden gorden zich echter aan meer te geven, en nieuwe bronnen van inkomsten worden geopend in gemeenten die thans weinig ervoor doen.

Ook eischt het toenemende werk veel ernstig, geloovig en aanhoudend gebed.

Hoe het werk gedaan wordt.

De aard van het werk dat door onze broeders en zusters in Nyasaland wordt gedaan zal best worden verstaan als wij deze vier schakels van de keten beschouwen—de Prediking, de School, de Doopklas, de Gemeente. Om het beeld te veranderen,—dat zijn de vier muren van het gebouw dat, onder Gods leiding en hulp, door de zendelingen wordt opgetrokken. Door de Prediking wordt de grond gebraakt, geploegd en bezaaid. De School is de kweekplaats voor de Doopklas. De Doopklas (wat wij in ons land de catechisatieklas zouden noemen) is het voorportaal dat toegang verleent tot de Gemeente. Uit de Gemeente worden dan de ijverigste en godvruchtigste leden afgezonderd tot Evangelisten, om dit gebouw te helpen optrekken.

1.—*De Prediking.*

In het laatste bevel van den Heere Jezus komen er twee woorden voor waarop wij dienen te letten, en die wij in ons Zending werk moeten in acht nemen. Zij zijn de woorden *prediken en onderwijzen.* Wij zullen in dit stuk trachten duidelijk te maken hoe onze zendelingen dezen tweevoudigen opdracht vervullen.

Zoodra een Zendeling de taal van het volk aangeleerd heeft, wordt van hem verwacht dat hij deel zal nemen in de prediking, hetzij op de statie of op de omliggende kralen. Verder maken onze zendelingen van tijd tot tijd toertjes door hun distrikt om het Evangelie alzoo tot de onverschillige heidenen te brengen. Dikwijls moet men zich van iets bedienen, zooals groote Bijbelprenten of iets anders, om de nieuwsgierigheid der heidenen gaande te maken en hem onder schot van het Evangelie geweer te brengen.

Er bestaat ook een klas van rondreizende evangelisten, die van kraal tot kraal gaan om te spreken, en te getuigen, en te prediken van de dingen Gods. Meer dan de zendelingen komen zij in aanraking met de moeilijkheden en zelfs tegenstand der heidenen. In sommigen gevallen wordt hun kost geweigerd, omdat zij bekend zijn als getuigen tegen het bierdrinken, de veelwijverij en andere heidensche gewoonten.

Verder wordt het Woord geregeld door de gevestigde evangelisten en onderwijzers die daartoe geschikt zijn op al de buitenposten Zondag na Zondag gepredikt. Niet alleen in de daartoe bestemde gebouwen, waarin ook school gehouden wordt, maar op den Zondag namiddag gaan zij naar omliggende heidensche kralen om Gods blijde Boodschap naar die verlorengaande en onbekommerde heidenen te brengen.

Op deze wijze wordt het Evangelie Zondag na Zondag in ons Nyasa zendingveld aan misschien tachtig duizend van die inboorlingen gebracht.

En toch is de Prediking niet eigenlijk de ware kweekplaats voor de Doopklas en alzoo voor de Gemeente. Liever moeten wij deze plaats toekennen aan de Zendingschool op de Staties en Buitenposten.

2.—*De Zendingschool.*

De school in het zendingveld is in den hoogsten zin des woords een genademiddel. Het hoofddoel is om degelijk Bijbelkennis mee te deelen en de schoolgangers te leeren het Woord Gods in hun eigen taal te lezen. Daartoe heeft onze zending Ds. W. H. Murray afgezonderd om de Bijbel te vertalen en hij heeft reeds, met behulp van andere broeders, het Nieuwe Testament voltooid, dat nu verkrijgbaar is in de Nyasa taal voor omtrent 1s. 6d. De Psalmen zijn ook thans in de drukpers en de vijf boeken van Mozes zijn in manuscript.

Gedurende zijn bezoek naar Nyasaland in 1910 heeft de Zending Sekretaris een aantal van de zendingscholen bezocht. Op de staties staan die onder den zendeling of eene onderwijzeres, maar op de buitenposten wordt school gehouden door een evangelist of hoofdonderwijzer met behulp van eenige assistenten. Hier hebt gij een voorbeeld

van zoo 'n school. Op een kafferpik wordt met een stok geslagen en dit dient als klok. Wanneer de kinderen inkomen staan zij op hunne plaatsen en allen tegelijk zeggen zij "Moni" (morgen) aan den blanken bezoeker en dan aan den evangelist. Daarna wordt een lied hartelijk gezongen in hunne taal, met meer geluid dan met muziek, maar zij genieten het. Eenige liederen waarvan zoowel woorden als wijze van een of ander evangelist afkomstig zijn, trekken vooral onze aandacht. Na het zingen komt een gebed. Dan de voornaamste les, en dat is de Bijbelles. Twee dagen in de week uit het O. Test. (Nyasa Kinderbijbel) en drie malen uit het N. Test. In een geval bij zijn bezoek was de les juist van Kain en Abel (al de 600 zendingscholen hebben dezelfde Bijbellessen op dezelfde dagen). De evangelist onderwees de 150 kinderen op knappe wijze, en daarna wees hij hen op de lessen van deze geschiedenis b.v. hoe groot een zonde komen kan uit een jaloersch hart, hoe gevaarlijk het is als broers russie maken, hoe God alleen het offer van een oprecht hart aanneemt, enz.

Na vele vragen over de Bijbelles, zond hij hen naar de klassen. Er waren omtrent 10 of 12 zulke klassen. De laagste was met de A B C of pa, sa, ta bezig, anderen met moeilijker woorden op "cardboard" gedrukt, zooals nkwanga, mkamwa. Dan weer een klas met het eerste boekje *Mkweri* (de aap) genaamd, daarna *Kalulu* (de haas) totdat men genoegzaam lezen kan om met een der Evangeliën te beginnen. Onder de Bijbellezers zijn er ook drie of vier klassen, daar de Zendbrieven moeilijker beschouwd worden als de Evangeliën en de Openbaringen het moeilijkst van allen. Na de Openbaringen door te zijn is men volleerd.

In sommigen der scholen krijgen degenen die in de Bijbel lezen leien, waarop zij ingewijd worden in de beginselen van de schrijfkunst. Die het in hun opvoeding nog verder brengen, die maken soms kennis met de geheimen der eenvoudige cijferkunst. Het is den inboorling aldaar bijkans onmogelijk tot 100 te tellen. Van 50 of 60 tot 100, is bij de nietschoolgaande alles *makumiokaokakumi*, d.w.z. honderd. Voor negen en negentig moet hij zeggen, *makumi asanu ndi anai kudza asanu ndi anai*, (d.i. tienen vijf en vier en daarbij vijf en vier). Nadat het geld ingevoerd is, moeten zij geholpen worden te rekenen in die *mapoundi*

en *mashillingi ndi makoberi* (kopers) van den blanken man.

Op de zending statie Mpatso, die op Portugeesch gebied ligt, worden wij door het goevernement verplicht de Portugeesche taal te onderwijzen en zelfs verlangen zij dat in de buitenscholen die taal geleerd zal worden. Het Engelsch goevernement laat ons geheel vrij, zoodat wij een regel hebben dat geen Engelsch geleerd zal worden, dan in twee van onze statiescholen waar wij verplicht zijn geweest daartoe toestemming te geven, omdat onze gevorderde jongens ons verlaten om naar andere zendinggenootschappen te gaan, en bij name naar de Roomsche, waar zij Engelsch geleerd worden. Het kan zijn dat de omstandigheden onze Commissie drijven kunnen verder verlof te geven, doch onze regel is, alles in de taal van 't volk.

Wij menen dat deze wat breedvoerige en nauwkeurige verklaring van het werk der zendingscholen in Nyasaland bij velen vooroordeel uit den weg zal ruimen. Het hoofddoel is Bijbelkennis en Bijbellezen en al het andere is bijzaak.

De School is meestal de eenige wijze waarop wij tot een gesloten gebied toegang kunnen verkrijgen. Op de Bua-rivier, twee dagreizen van Kongwe statie, woont een hoofdman die over een aanzienlijk gebied als opperhoofd wordt erkend. Dat gebied was echter lang voor zendingwerk gesloten. Hoewel hij zich niet onvriendelijk gedroeg tegenover de zendelingen, wilde hij toch geene scholen in zijn landstreek. Op zekeren dag kwam Br. Liebenberg met een tooverlantaarn daar aan. Verschillende tooneelen uit de Bijbelgeschiedenissen werden aan een betooverd gehoor vertoond en verklaard. " En al deze schoone verhalen," zeide Br. Liebenberg, " lees ik in dit boek, het Woord Gods."—De hoofdman was diep geinteresseerd. " Kon hij ook in dit boek leeren lezen?" " O, ja!" " Zou hij dan voor zichzelf die treffende verhalen kunnen lezen." " Zeker," was 't antwoord, "honderden van uw volk, de Achewa, hebben reeds geleerd om te lezen." " Welaan " zeide de hoofdman, " dan wil ik, hoe eerder hoe beter, een school op mijn dorp hebben."—Br. Liebenberg zond zonder verwijl den besten zijner Evangelisten derwaarts, de school werd gesticht, en de eerste leerling die zich liet inschrijven was de kapitein zelf. Binnen zes maanden kon hij zijn Nieuw Testament lezen. Toen ik zijn dorp bezocht, was hij nog op school—de éene leerling in de hoogste klasse. De

school bloeit. Wat de hoofdman zelf betreft, ongevraagd heeft hij, sedert er een school bij hem is, het bierdrinken laten varen, en 't biermaken verboden. Hij zelf houdt godsdienstoefeningen met zijn volk en doet treffende gebeden. De school dus, door ernstige toegewijde evangelisten gedreven, is ongetwijfeld een krachtig genademiddel in ons Zendingwerk.

De Zending Secretaris vroeg een der oudste en beste evangelisten, Davide van Mvera, door welk middel worden zoo velen tot het Evangelie gebracht in de laatste paar jaren, door de prediking of door de zendingscholen? Zijn antwoord was: "Mfumu, enkelen van de oude menschen die niet naar de school komen worden door de prediking gewonnen, maar verreweg de meesten komen uit de scholen. Bij de prediking hooren zij het Woord eenmaal in de week of nog minder, maar bij de school is het dag na dag het Woord van God, totdat het Woord indruk maakt en hen overtuigt dat zij zondaars zijn, en dan komen zij naar de Doopklas. Neen Mfumu, negen uit tien van onze bekeerlingen komen uit de scholen." De leerlingen in al de zendingscholen tellen thans ongeveer 60,000, groot en klein.

3.—*De Doopklas.*

De Doopklas ontstaat eerst dan in de geschiedenis der zending, wanneer er één is wiens hart de Heer schijnt geopend te hebben, dat hij acht geeft op de boodschap des heils. Zoodra hij verklaart een Christen te willen worden, en zich bij de gemeente van Christus te willen aansluiten, wordt hij tot de Doopklas toegelaten, om aldaar vollediger onderricht in de christelijke waarheden te ontvangen, en tegelijk een proeftijd door te maken, die ten onzent op *drie* jaren is gesteld. Onlangs heeft men het tot regel gemaakt dat, met uitzondering van de bejaarden, allen die in de doopklas opgenomen wenschen te worden in staat moeten zijn in het N. Test. te lezen. Deze toelating geschiedt nadat de applicanten voor de gemeente zijn verschenen en de openbare belofte hebben gedaan dat zij de zonde zullen verlaten, alle heidensche gewoonten verzaken die tegen de leer des Bijbels indruischen, en een consequent christelijk leven zullen trachten te leiden. Tweetal jaren lang ontvangen zij dan onderwijs in de waarheden van Gods Woord, terwijl zij de antwoorden van het Kort Begrip, in de Nyasataal overgezet, uit het hoofd moeten leeren.

Intusschen zijn zij onder toezicht van de ouderlingen, die opmerken moeten of zij in hun leven de bewijzen leveren van eene waarachtige bekeering, eerdat zij gedoopt kunnen worden. Een man kwam tot een onzer zendelingen en vroeg om in de doopklas opgenomen te worden. Gevraagd zijnde wat hem hiertoe bewogen heeft antwoordde hij, dat zedert zijne vrouw een christin is vindt hij haar geheel veranderd, en haar voorbeeld heeft hem getrokken tot den Heer. Er zijn thans ongeveer 7,500 in de doopklassen onzer Zending. Een verbazend werk des Heeren.

4.—*De Gemeente.*

De Gemeente bestaat uit hen die, na hun proeftijd te hebben doorgemaakt, door den plechtigen doop tot de Kerk van Christus zijn toegelaten.

De gedoopte leden der Kerk in Nyasaland zijn thans over de 3,000 sterk. Zij verdienen ons innig medegevoel en onze hartelijke voorbidding. De macht des heidendoms, eeuwenoud en diepgeworteld;—de ijzeren ketenen van zonden, die zij nog maar even als zonden hebben leeren kennen;—bovendien, de kwade invloed van een onchristelijke en soms anti-christelijke beschaving, en de betooverende kracht van het goud—deze dingen vormen een ontzettend gevaar dat het leven van de jonge Kerk in Midden Afrika ernstig bedreigt.

Het heeft niet ontbroken aan gevallen van achteruitgang en verflauwing;—men heeft soms ook de kerketucht moeten toepassen. Doch niettegenstaande dit alles is er oneindig veel meer reden tot danken dan tot klagen. De eenparige getuigenis van de hoofden der verschillende staties verzekert, dat de christenen over het algemeen groote voldoening geven. Er is bij de meesten hunner een teeder geweten ten opzichte van de zonde. Waar er geen gemoedsbezwaar bestaat, vieren zij getrouw de gedachtenis aan des Heilands dood. De arbeid der Zendelingen wordt op prijs gesteld, en christenen beginnen allengs hun roeping te verstaan om hun bijdragen te brengen tot ondersteuning van des Heeren werk. De christenen van Mvera doen zelfs zendingwerk van hun eigen, en ondersteunen in een afgelegen distrikt eenige buitenposten met hunne bijdragen waar een gezegend werk gedaan wordt.

De vooruitgang van de jeugdige Inboorling Kerk van Angoniland blijkt ook daaruit, dat er thans in al de gemeen-

ten ouderlingen en diakenen zijn aangesteld en Kerkeraden gevormd. Onlangs zijn ook deze Kerkeraden tot een Raad der Gemeenten—gelijkende op onze Ringen—saam verbonden, waardoor den opzieners der gemeente de verplichting wordt ingeprent om over hunne kudde ijverig te waken, en het voorrecht verleend, om trapsgewijze over de zaken hunner gemeenten een zeker mate van beheer te verkrijgen.

De Evangelisten.

Gelijk ons onze Kerkwet gebiedt om uit de godvruchtigste en kundigste leden onzer gemeenten de keuze van ouderlingen en diakenen te doen, zoo worden in Nyasaland de godvruchtigste en kundigste mannen tot evangelisten en onderwijzers benoemd. Het beginsel dat ons leidt in het gebruik maken van zoodanige inboorling evangelisten is dit: *dat Afrika hoofdzakelijk door den Afrikaan moet worden geëvangeliseerd.* Daar wij thans ongeveer 600 buitenscholen hebben, door inboorling evangelisten en onderwijzers bemand, laat het zich verstaan dat het een te kostbaar werk zou wezen, zelfs als het mogelijk ware, om die 600 posten van Europésche zendelingen te voorzien. De regel moet steeds blijven: *een* hoofdstatie met één of meer Europeanen, die opzicht houden over de scholen en het evangeliesatiewerk in hun gansche omgeving. Het blijkt dat wij zonder de hulp der inboorling evangelisten ons werk niet kunnen doen. En de ondervinding heeft geleerd dat zij, met hun kennis van taal en volk en volksgewoonten, soms beter werk doen kunnen dan de blanke arbeider. Aan getrouwe, toegewijde, biddende evangelisten is het begin van menige opwekking in de laatste jaren te danken.

Om onze Evangelisten toe te rusten voor hun strijd tegen de machten des Heidendoms niet alleen, maar ook van het Mohammedanendom en het Roomsch Katholicisme waartegen wij in Midden Angoniland te kampen hebben, is te Mvera een Evangelisten-School opgericht geworden. Drie jaren lang duurt de curcus, ofschoon de aanvraag om evangelisten zoo groot en dringend is dat zij soms na een of twee jaren uitgezonden moeten worden om later weer terug te komen. Ds. James S. Murray staat aan het hoofd van deze inrichting, en dit jaar gaat de broeder W. H. Hofmeyr B.A., hen helpen vooral in de opleiding van degenen van hen die aan het hoofd van scholen moeten staan. Hier zij ook opgemerkt dat elkeen der leerlingen van deze school verplicht is om 10 uren per week aan handwerk te wijden.

MVERA.

Arbeiders: Ds. en Mev. W. H. Murray; Dr. en Mev. W. A. Murray; Ds. en Mevr. J. S. Murray; Ds. en Mevr. J. A. Retief; Br. en Mevr. M. A. Nieuwoudt; Br. A. P. Lötter; Br. W. v. d. Riet; Mejj. Helm en Raats.
Buitenposten: 112.
Gedoopte Christenen: 1,084.
Leerlingen, oud en jong, in de Zendingscholen: 9,768.

Deze, de hoofdstatie van de Nyasa Zending werd in 1889 door Ds. A. C. Murray aangelegd. Vele belangrijke werkzaamheden in verband met de geheele Zending worden hier verricht behalve werk dat van plaatselijk belang is. Hier gaat Ds. W. H. Murray met het werk van Bijbelvertaling voort. Eén Evangelistenschool bestaat hier onder toezicht van Ds. J. S. Murray. De Normaalschool zal vanaf a.s. Juli door den br. W. A. Hofmeyr, B.A., geleid worden. Dr. W. A. Murray doet een belangrijk medisch werk voor onze Zendelingen en voor de inboorlingen. Daartoe heeft hij een klein hospitaal. De Zendingdrukkerij en bezigheids-belangen worden behartigd door den br. W. v. d. Riet.

Een bevolking van zoowat 70,000 kan van deze plaats bereikt en bearbeidt worden. Het is ook in een gedeelte van dit arbeidsveld dat de Slaapziekte voorleden jaar haar verschijning maakte. Na de ontdekking van de Slaapziekte tusschen de statie en het meer, werden de Zendelingen niet meer toegelaten in die streek te gaan. De Evangelisten mochten nog daar blijven en werken. Hoewel er vrees bestond dat het werk daaronder zou lijden omdat er geen behoorlijk opzicht daarover door de blanke Zendelingen kan gehouden worden, is het gebleken dat God in antwoord op het aanhoudend gebed, op vele plaatsen meer gezegend heeft dan tevoren.

In de laatste tijden is er een groot getal oude menschen geweest die den Heer beginnen te volgen. Terwijl de strekking was om de oude menschen maar voorbij te gaan en de aandacht en krachten aan het jonger geslacht te wijden is het toch gebleken dat het Evangelie nog een kracht Gods is om die oude en verharde zondaars te redden. Omtrent 50 oude menschen werden voorleden jaar (1911) voorgesteld. Onlangs deed Ds. J. A. Retief een reis naar

Mej. Amy Murray op reis in een Machila of hangmat.
Achter de dragers, die beurten nemen, ziet men Hardy, het paard van Ds. Murray

Eene conferentie onder de prachtige boomen in Nyasaland. Er waren hier 1,800 inboorlingen tegenwoordig.

Zendinghuis te Malembo, langs de oevers van het Nyasa meer. Wegens vleiachtigheid der aarde moest men de vloer van het huis zes voet boven de aarde opheffen. Rechts staat er een kremetart boom.

Een buitenpost langs het meer. Let op de schoone palmboomen.

het westen in het Bua distrikt. Waar hij drie jaren geleden niets dan heidensche duisternis vond, is het Christendom nu ingedrongen. Op een buitenpost, door Eerw. Liebenberg geplant vond hij een net steengebouw, dat des Zondags stampvol was, en een doopklas van 60 leden. De Zondag wordt geëerbiedigd: zelfs toen het hem gelukte een zeekoei op een Zaterdag avond te schieten, mocht niemand op strenge orders van den hoofdman iets aan het dier doen vóór Maandag. De Zondag is de dag van God!

KONGWE.

Arbeiders: Eerw. en Mevr. A. J. Liebenberg (op rusttijd); Eerw. en Mevr. J. J. van Heerden; Mejj. Vlok en Mouton.
Buitenposten: 72.
Gedoopte Christenen: 354.
Leerlingen: 9,080.

Op deze statie, in 1894 gesticht, werkt Eerw. A. Liebenberg. Tusschen 30,000 en 40,000 heidenen kunnen van deze plaats bereikt worden. Het werkt is in den laatsten tijd verbazend uitgebreid geworden. "Op het oogenblik zijn er zoowat 70 Buitenposten die in volle werking zijn en zoodra er hulp komt, moeten meer geopend worden. Nadat wij al de groote hoofdmannen in handen hebben, moeten wij in de volgende jaren de tusschen kralen in bezit krijgen, en het bestaande werk opbouwen. . . . De Roomschen hebben in dit distrikt geen kans. De menschen zijn nu gereed ons werk te erkennen, en zij nemen Evangelisten op hunne kralen, zonder veel moeite; maar de tegenwoordige tijd gaat voorbij, en wij zullen later, wegens invloeden van buiten af, voor geslotene deuren staan. . . . Het is ons een vreugde te melden dat oude Msyamboza ook in de doopklas is. Hij is bekend bij alle blanken in het land als een van de eerwaardigste hoofdmannen. Reeds jaren heeft hij een buitenpost op zijn kraal genomen en heeft zelf geleerd om zijn Bijbel te lezen. Hij is een ware steun voor het werk hier. Bierdrinken en andere heidensche gewoonten zijn van zijne kraal reeds lang verbannen. Hier te Chibanzi staat er een mooi steengebouw, door de Christenen opgetrokken, en daar is ook nooit moeite om dat gebouw vol te krijgen. Deze zijn sommige dingen van de lichtzijde van ons werk. Maar er is ook nog veel duisternis; door werken en bidden wordt die ook overwonnen.

M'KOMA.

Arbeiders: Ds. en Mevr. A. J. Hofmeyr; Br. en Mevr. A. v. d. Westhuizen; Mejj. Dreyer (op rusttijd), De Beer en Burger.
Buitenposten: 85.
Gedoopte Christenen: 281.
Leerlingen: 7,150.

Aangelegd in 1896, is deze statie nog maar 15 jaren oud. Van degenen die daar gearbeid hebben zijn drie reeds gestorven, namelik, Eerw. du Toit, Br. C. Minnaar, en Br. McClure. Eerw. T. C. Vlok, die thans daar werkt, was de eerste om de stichter der Nyasa Zending (Ds. A. C. Murray) in het werk te gaan helpen. Hij wordt nu bijgestaan door Mej. Dill, "die het tehuis voor de opleiding van jonge meisjes begon en nog aan het hoofd ervan is, en onze zeer flinke en bekwame Mej. Dreyer, die zich steeds onderscheidt door hare getrouwheid, toegewijdheid en zelf-opofferende liefde, en die ons distrikt doorkruist met haar niet minder flinke Russisch Pony, Diamond. Onberekenbaar groot is de dienst van dit dier geweest voor het werk der Zending aan deze statie. In de laatste maanden alleen heeft het ponden bespaard. Het werk heeft drie perioden gehad: 1) die van nieuwsgierigheid; 2) van terugdringen, dat ons tot het gebed dreef; en 3) van toenadering en afval, verharding, wereldsch-gezindheid en onverschilligheid, die ons nog meer de waarde en de kracht van het gebed heeft leeren kennen. . . . Dit jaar is het Arbeidsveld van M'koma zeer ontroerd geworden door de aanvallen van den kant der Roomschen. Van 4 kanten hebben zij in ons distrikt ingedrongen. Zij hebben nu elf buitenposten en éène statie in ons distrikt. Nog onlangs is er een gezelschap van 13 MANNEN ARBEIDERS tegelijk het land binnen gekomen. De Roomschen hebben op elke statie, die hun toebehoort, drie personen om het werk te doen. Onze kerk *eischt* eenmaal te veel van *hare* arbeiders. Neem deze statie als voorbeeld! Volgens de statistieke opgaaf heeft zij 85 Buitenposten, 236 Inboorling-Evangelisten en Onderwijzers, 381 Christenen en 562 Doopklasleden, behalve de vele andere werkzaamheden verbonden aan eene statie—en dit alles onder de zorg van één man.

Onlangs hadden wij een gezegende conferentie onder leiding van Di. W. Murray en J. A. Retief. Ons Dankfeest was bemoedigend. De bijdragen waren goed. Laat-

sten Zondag hadden wij kinderdienst, waarbij 800 kinderen tegenwoordig waren. M'koma strekt hare handen uit tot Gods kinderen en vraagt ernstiglijk om *Voorbidding*."

Gedurende dit jaar komt Eerw. Vlok uit op rusttijd, waarna hij het Zendingwerk onder ons Nyasa werkvolk te Salisbury, Rhodesia, zal opnemen, en Ds. A. J. Hofmeyr alsdan naar M'koma verplaatst zal worden.

MLANDA.

Arbeiders: Ds. en Mevr. J. W. L. Hofmeyr, Br. en Mevr. J. G. Steytler, Mejj. Amy Murray en Dill.
Buitenposten: 45.
Gedoopte Christenen: 561.
Leerlingen: 5,571.

In het jaar 1899 werd de Zendingstatie Livlezi door de Vrije Schotsche Kerk aan onze kerk overhandigd.

Het werd hier te ongezond bevonden. Mevr. T. C. Vlok stierf aan de koorts en ligt daar begraven. Maar het distrikt moest bearbeid worden en derhalve werden later op de bergen de statie van Mlanda door Ds. Attie Hofmeyr gesticht.

De 45 buitenposten zijn verspreid over het geheele distrikt en beantwoorden zeer goed aan hun doel, om het Evangelie onder het volk te brengen. In het afgeloopen jaar werden niet minder dan 755 volwassenen in de Doopklas opgenomen. In het begin van het jaar scheen alles goed te gaan met de gemeente: afgedwaalde Christenen en doopklasleden kwamen om weder opname verzoeken. Maar wij sluiten het jaar met een treurige reeks van zaken van ontucht en veelwijverij onder Christenen en Evangelisten. De Roomschen zijn ook hier ingedrongen. Zij hebben een statie omtrent 8 mijlen van Mlanda gesticht en doen wat zij kunnen de menschen van ons af te krijgen. Wij hopen aanst. jaar (1912) eene kerk te bouwen. De Christenen en klasleden zijn al twee jaar bezig geld hiervoor in te zamelen. Reeds hebben zij 70,000 baksteenen gevormd en het hout voor de steenovens aangebracht. Het gebouw zal £280 kosten en wij vertrouwen dat wij zonder geldelijke hulp uit Zuid Afrika het voltooien zullen. Het is zeer bemoedigend te zien hoe gretig de menschen Testamenten, Gezangboeken, enz., opkoopen. In het afgeloopen jaar hebben wij hier te Mlanda alleen 310 Testamenten, 444 Evangelieën en over de 600 Catechisatie Boeken verkocht,

behalve nog honderden van andere boeken. . . . Ons groot gevaar is dat er snelle uitbreiding zal wezen zonder veel diepte. Bidt dan veel voor de Zendelingen dat zij diep in de dingen Gods mogen ingeleid worden, opdat zij de Evangelisten mogen voorgaan met een diep geestelijk leven; opdat deze weer de Christenen en de doopklasleden leeren mogen om op te wassen in de genade en kennis van onzen Heer Jezus Christus.

MPUNZI.

Arbeiders: Eerw. en Mevr. J. Ferreira.
Buitenposten: 25.
Gedoopte Christenen: 167.
Leerlingen: 2,688.

Deze statie werd in 1902 aangelegd door en staat nu onder de zorg van Br. Ferreira, die drie jaren reeds daar arbeidt. Het werk groeit sterk aan. Toen hij daar kwam waren daar 12 gedoopte Christenen, 220 Doopklasleden en 18 Buitenposten. Door gebrek aan hulp kon hij niet meer buitenposten planten, hoewel er opening voor 10 meer is. De Regeering, die den Roomschen zeer gunstig gezind is, wil de menschen ten oosten niet toelaten onze kerk aan te nemen. De diensten worden overal zoowel op de statie als op de buitenposten goed bijgewoond. Teleurstellingen hebben wij niet veel over te klagen. In het afgeloopen jaar werd er slechts één Christen onder kerketucht gebracht en drie doopklasleden. Velen van hier gaan maandelijks naar Salisbury en Johannesburg om te werken. Meer dan honderd zijn sedert Mei vertrokken. Hoe noodzakelijk is het niet voor onze kerk Zendingwerk te Salisbury te beginnen. Wat wij hier dringend noodig hebben is een ruimer en doelmatiger gebouw voor de diensten des Zondags. Het schoolgebouw dat wij moeten gebruiken bevat desnoods 500 en de gewone opkomst is 800. Dat de Christenen en Doopklasleden meer dan gewillig zijn om zichzelve te helpen blijkt hieruit dat zij beloofd hebben dit jaar te geven, elke manspersoon 5s. en elke vrouw 3s.: dit brengt 't bedrag nog maar op £120 en onze Zendingbouwmeester berekent de kosten op £300. De maandelijksche bijdrage der gemeente, tegen 2d. per lid per maand, is dit jaar over de £40 geweest. Onze behoefte is tweevoudig: hulp om het werk degelijk te kunnen doen, en om een kerk te bouwen.

MALINGUNDE.

Arbeiders; Eerw. en Mevr. B. Frylinck, en Mej. Traut.
Buitenposten: 43.
Gedoopte Christenen: 15.
Leerlingen: 2,719.

In het jaar 1905 werd deze statie aangelegd. Zij ligt in het zuid-westen van ons arbeidsveld, nabij de Portugeesche grens.

Het volk waaronder hier gewerkt wordt is zeer ten achteren in alles. Men moet tijd hebben om hun te onderwijzen. Hun onkunde zelfs in tijdelijke dingen is verbazend. Daar zijn gruwelijke heidensche gewoonten waaraan zij zeer gehecht zijn. Omdat zij zoo onkundig en oppervlakkig zijn, is het getal gedoopte Christenen gering. Men wil niet maar zoo maar doopen zoolang er niet ware diepe overtuiging is. Twee jongens die naar een zeker heidensch feest niet gingen werden eenvoudig door den kapitein veroordeeld om gedood te worden. Het werd wel niet gedaan. Maar zal vrees voor bittere vervolging, en misschien den dood niet de zoodanigen weer doen terugvallen? Een hoofdman ging naar den magistraat om hem te zeggen dat hij de school van den Zendeling niet langer onder zijn menschen hebben wil *want zijne jongens dwalen af.* Maar de magistraat nam gelukkig geen notitie van zijn klacht. Als zekere heidensche feesten aan den gang zijn dan gebeurt het op menige buitenpost dat er geen enkel ziel naar school komt. De macht der duisternis is ontzettend groot. Wij arbeiden in het vast vertrouwen op den Heer dat Hij, die het land voor ons geopend heeft, ook de harten openen zal. De weinige Christenen gedragen zich goed. Er is een aanzienlijk aantal van de Evangelisten en onderwijzers wier harten warm zijn en die ons lief in het werk helpen.

MALEMBO.

Arbeiders: Ds. en Mevr. Louis Murray.
Buitenposten: 39.
Gedoopte Christenen: 488.
Leerlingen: 3,360.

Deze is de eenige statie onzer Zending die langs de oevers van het meer ligt. Bijna op de zuidelijke hoek van

het prachtig Nyasa meer staat het Zendinghuis, nauwelijks 100 treden van het water. Ten gevolge van de vele moskieten langs het meer, die ook de voornaamste indien niet de eenigste oorzaak zijn van de Malarische koorts, zijn deuren, vensters en een gedeelte van de verandah ingesloten met moskieten draad.

Het werk hier werd begonnen en jaren lang voortgezet door onzen eersten Evangelist, Albert Namalambe, door de Vrije Schotsche Zending opgeleid, en later met dit arbeidsveld aan ons overhandigd. Met zooveel zegen heeft Albert hier gearbeid dat onze kerk verplicht was, ten spijte van alle moeilijkheden, een blanken Zendeling hier te plaatsen. Zij heeft den rechten man gevonden voor dit werk in Ds. Louis Murray. Ongelukkig in zijne afwezigheid op rusttijd is er geen verslag ons geworden van deze statie. Eerw. C. van Wijk heeft het werk daar voortgezet, terwijl Ds. Murray weg was.

De menschen langs het meer verschillen eenigszins van de Achewa op de hoogevelden waar onze andere staties zijn, misschien omdat zij meer in aanraking gekomen zijn met de Yaos, en een meer onafhankelijk en parmantig stam zijn. In plaats van mielies en kafferkoorn, is hun voornaamste voedsel langs het meer rijst en visch.

Daar deze lagere streeken langs de oevers van het meer vol van de tsetse vlieg zijn, is er gevaar en vrees dat de slaapziekte hierheen moge doordringen, in welk geval de inboorlingen zoowel als de Zendeling door het goevernement naar een veiliger streek verplaatst zullen worden. De Heere verhoede het dat het veelbelovend en gezegend werk op die wijze opgebroken zal worden!

MPATSO.

Arbeiders: Ds. en Mevr. A. S. Murray; Br. Joz. Joubert; Mej. Faul.
Buitenposten: 8.
Gedoopte Christenen: 9.
Leerlingen: 727.

Deze statie, aangelegd in 1909, ligt in Portugeesch gebied. Verlof werd aan onze kerk gegeven om daar werkzaamheden te beginnen, of liever aan de kerk van Transvaal omdat Generaal Botha tot die kerk behoort. Ds. A. Murray G.zn., die vroeger in verband met de kerk van de Kolonie niet ver van de grenzen van 't Portugeesch gebied

arbeidde, stelde zich toen onder de commissie van de kerk van Transvaal en begon het werk in dat gebied in 1909. De Portugeesche Regeering eischt van den Zendeling dat hij ook de Portugeesche taal moet leeren hetgeen zeer billijk is. Maar wat het werk zeer moeilijk maakt is, dat men hebben wil dat ook de Evangelisten of Onderwijzers de taal moeten kennen en in de school leeren.

"Wij zijn ook bezig" schrijft Ds. Murray "de taal aan onze Evangelisten te leeren, omdat het te veel gevraagd zou wezen, dat kinderen, die hun eigen taal nog niet kunnen lezen, in een vreemde taal moeten leeren lezen. Duizenden van de menschen hier uit Portugeesch Angoniland zijn weg om te Johannesburg, in de suiker-plantaties langs de Zambesi, te Salisbury en andere plaatsen in Rhodesia te gaan werken. Velen van dezen, als zij terugkomen van werk, komen weer naar kerk en school, en koopen ook gereedelijk Gods Woord. Het getal dergenen, die het Heidendom verlaten om Jezus te volgen groeit langzaam maar zeker aan. Rondreizende Evangelisten worden door ons gebruikt om de kralen, die ver van de statie of de buitenposten zijn te bezoeken, met personen te spreken, en, waar toegelaten, diensten te houden. Daar is veel gelegenheid voor uitbreiding. Ten oosten een dikke bevolking, waar de Roomschen en Sabbatariërs zoeken in te dringen. Vijftig mijlen ten zuiden en ten westen, insgelijks dicht bewoonde streken, met een schoone gelegenheid om ook dààr een werk te beginnen. Duizenden en tien duizenden van menschen wonen in die streken. WAT GAAN WIJ VOOR HEN DOEN?

Rhodesia Zending.

NOORD-OOST RHODESIA.

Gaat men van Mvera, onze hoofd statie in Nyasaland, omtrent 100 mijlen westwaarts dan komt men in het gebied bearbeid door de kerk der O. V. Staat.

De eerste statie, MAGWERO, werd in 1899 gesticht door Ds. J. M. Hofmeyr en Eerw. P. Smit. Later echter zijn velen van die inboorlingen uit die wijk weggetrokken, zoodat het werk daar kleiner geworden is dan verwacht werd. Thans arbeidt hier geen geordende Zendeling, maar de ijverige broeder F. v. d. Eden (zendeling-boer) behartigt ook de geestelijke belangen der statie-bewoners.

NYASALAND—STATISTIEKE OPGAVEN.

Hoofdstatie.	Blanke Arbeiders en Arbeidsters.	Inboorling Evangelisten en Onderwijzers.	Buitenposten.	Scholen op Statie en Buitenposten.	Kinderen op de Boeken.	Gedoopte Christenen - Gemeente leden.	In 1911 gedoopt		Leden van de Doopklas.	Gemiddelde opkomsten des Zondags, staties en buitenposten.	Beraamde populatie.	Aangelegd in het jaar.
							Volwassenen.	Kinderen.				
Mvera	11	250	112	112	9.768	1,084	166	114	1,560	14,800	70,000	1889
Kongwe	4	186	72	72	9,080	354	42	54	603	1,000 (Hoofdstatie)	35,000	1894
Mkoma	4	236	84	85	7,150	281	48	52	562	700 (Hoofdstatie)	55,000	1896
Mlanda	6	145	45	47	5.571	561	107	90	1656	9,000	40,000	1904
Mpunzi	2	95	25	26	2,688	167	89	48	573	800 (Hoofdstatie)	50,000	1902
Malingunde	3	87	43	44	2 719	15	2	2	86	—	—	1905
Malembo	3	144	39	40	3,360	488	84	76	446	100 (Hoofdstatie)	35,000	1907
Nchisi	3	35	34	35	2,666	53	17	10	120	—	20,000	1908
Mpatso (Port. Oost. Afrika)	3	33	8	9	727	9	6	1	57	1750	100,000	1909

Eerw Freylink houdt een buitendienst op Malingunde statie in de opene lucht omdat het kerkje te klein is.

Op weg naar het jaarlijksch dankfeest met hunne bijdragen van mielies, enz. Nyasaland.

De kleine Murrays van Mpatso gaan rijden.

Hoe men vuur aansteekt in Nyasaland als er geen vuurhoutjes zijn. Hij vrijft het eene stokje op het andere zoo snel dat een stukje tonteldoek aan brand gezet wordt.

Te FORT JAMESON, zoowat 10 mijlen vandaar, vindt men de hoofdstad van dit deel van Noord-Rhodesia. Hier is heelemaal een dorpje, met misschien een vijftigtal blanke inwoners,—goevernements beambten en anderen. Ook vindt men hier een groot getal inboorlingen in dienst van de blanken, zooals politie-dienaren, enz., en onder hen, zoowel als onder de duizende heidenen in het omliggend distrikt, arbeiden Ds. C. P. Pauw en echtgenoote met Eerw. en Mevr. D. O. Groenewald.

Een ander twaalf of vijftien mijlen verder, naar het zuid-oosten, komt men op de derde statie dezer Zending, genaamd MADZIMOYO of *Levend Water*. Hier hebben Ds. C. H. Murray en Dr. J. Hofmeyr met hunne echtgenooten met ijver en zegen gearbeid, doch eerstgenoemde moest, wegens krankheid van zijne vrouw, het werk daar opgeven en Ds. C. F. Kies met echtgenoote is aangesteld om zijne plaats in te nemen.

Gaat men van hier een dag en een half per machila of hangmat verder, dan komt men bij NSADZU, de statie van Eerw. en Mevr. P. Smit, die al sedert 1898 voor de Vrijstaatsche Zending arbeidt. Zijn statie is op het groot voetpad naar de goudmijnen in het zuiden, en dit maakt deze plaats niet alleen belangrijk maar in sommige opzichten minder aangenaam dan de andere staties, daar de Zendelingen niets te vreezen hebben voor de rauwe heidenen, maar wel van degenen die door goddelooze blanken bedorven zijn en die op de goudmijnen of in de steden hebben leeren stelen en bedriegen. Eene arbeidster is hier zeer noodig, zoowel als te Madzimoyo, en Mej. Botes van Lichtenburg, Transvaal, gaat dit jaar om met het werk daar te helpen.

De laatste en verstgelegene statie van de Vrijstaatsche Kerk is NYANJI, weer twee dagen per machila van Nsadzu. Hier arbeiden Eerw. en Mevr. J. H. van Schalkwijk en Mej. M. Marais. Voor hen ligt er een wereld open, en 't is alleen gebrek aan Evangelisten, of Onderwijzers, dat de stichting van vele buitenposten verhindert.

Wij hebben thans geen statistieke opgaven van het werk der Vrijstaatsche Kerk, maar wij vernemen dat er gedurig zegen is, en uitbreiding, doch de arbeiders en het geld ontbreken. De Vrijstaatsche Kerk doet hier een heerlijk en groot werk en wij gelooven dat zij meer en meer ontwaakt tot de schoone gelegenheid die de Heer haar geeft om Zijn Rijk daar te stichten.

Een Leeuw helpt de Zending.

(DOOR EERW. A. J. LIEBENBERG.)

TWEE Heidenen kwamen vroeg een morgen om hulp naar de Zendin-Statie Kongwe in Nyasaland er was een leeuw in hun dorp. Onmiddellijk daar na waren Mr. Meyers en ik met een geweer en een paar houden op weg daarheen. Daar aangekomen werden wij naar een verscheurde hut genomen, waar wij dit vreeselijke verhaal vernamen :—

Met daglicht dien morgen was er een groote leeuw 't dorp binnengekomen Hij liep eerst heen en weer, en toen maakte hij een aanval op eene hut waarin een man en zijne vrouw waren. Zij spanden natuurlijk al hunne krachten aan om hem den weg te versperren door de deur dicht te houden. Toen zij zagen dat de leeuw hun te sterk was, begonnen zij hem op het hoofd met stokken te slaan. Dit hielp niet veel, want het dier was nu woedend. Hij baande zich met geweld een weg door den muur en greep den man aan zijn been. En alhoewel deze met alle kracht zich aan eene paal vastklemde, werd hij met paal en al naar buiten gesleept. Eerst snelden een aantal dorpelingen toe met stokken en assegais—alles te vergeefs. Later maakte de ongelukkige zelf onder het bitterste gekerm een laatste wanhopige poging om zijn leven te redden. Eindelijk moest hij echter het leven inschieten. Niet ver buiten het dorp, dicht bij een stroompje water, verscheurde de leeuw hem en begon meteen zijn prooi op te vreten. Toen wij er later aankwamen waren de hoofdschedel en een arm de eenige gedeelten die overgebleven waren.

Wij gingen eerst op het spoor van den leeuw, maar moesten onverrichter zake terugkeeren. Wij keerden toen terug naar het dorp en maakten aan eene vergadering van ongeveer 400 duidelijk hoe gevaarlijk het was zonder Gods Woord te leven, en op zulk een wijze te sterven.

Eenige dagen daarna kwam het opperhoofd tot ons met het verzoek dat wij hem Gods Woord zouden brengen, anders (zoo zeiden zij) worden wij ook door een leeuw verscheurd. 'Maar,' was ons antwoord, het is geen gemakkelijke zaak Gods Woord in uw midden te hebben. Weet gij dat Gods Woord een einde maken zal aan uwe bierdrinkerij en aan dergelijke gewoonten?'

Wij waren echter overtuigd van hunne oprechtheid en ernst in deze zaak. En daarom belegden wij eene vergadering op hun dorp. Op den bepaalden dag was er een groote opkomst. Wij maakten weer duidelijk wat Gods Woord in hun midden zou beteekenen. Het gevolg was dat de gansche vergadering opstond en ons verzocht een Evangelist naar huu dorp te zenden. Na een week of twee was de Evangelist weer bij de hoofdstatie—maar niet alleen. Hij had een aantal dorpelingen—de eerste vrucht van zijn arbeid—meegebracht. Zij waren begeerig om tot de doopklas toegelaten te worden. Wij vonden dat zi daartoe bekwaam waren. Zij werden besliste Christenen. Na den gewonen tijd in de doopklas werden zij gedoopt, de oudste ontving den naâm van Kosam. Kosam is een ijverige en besliste Christen. Zijn lezen gaat niet al te vlot. Maar waar takt en liefde vereischt worden, daar is hij onmisbaar. Voor de moeilijkste en ingewikkeldste zaak weet hij eene oplossing te vinden. Zijne vrouw is ook een blijmoedige Christin. Uit dezelfde doopklas is een andere jonge man, dien wij den naam van Apollo gegeven hebben. Hij is veelbelovend en schijnt een toegewijde werker te zullen worden. Sedert het besluit van de eerstelingen zijn er anderen in de doopklas. Zij zijn bezield met denzelfden geest van standvastigheid en oprechtheid.

Het werk heeft zich ook in andere opzichten uitgebreid. Er is nu eene school, bijgewoond door een groot aantal kinderen. En alhoewel ons werk soms door vijandige opperhoofden gehinderd wordt, toch heeft Gods Woord merkbare invloed op de menschen. Zelfs het opperhoofd Kamchirapulula is door het veranderde leven van zijne onderdanen daartoe gekomen om een tijdlang geen bier te drinken. Hij tracht ook te leeren lezen. Maar verder komt het ook niet. De struikelblok voor hem is--gelijk het voor zoovelen in dit and helaas! is – de *veelwijferij!*

ZENDELINGEN DER NED. GER. KERK.

BINNENLANDSCHE ZENDING: De volle lijst van namen van zendelingen en gemeenten vindt men in de Kerk Almanak.

Buitenlandsche Zending.

ZENDING ONDER DE BAKHATLA:

SAULSPOORT. Eerw. en Mevr. G. P. Stegmann, Br, D. Faasen.
MOCHUDI: Eerww. en Mevrr. J. C. Knobel, D. J. Joubert, Mej. D. Retief.
MABIESKRAAL: Eerw. en Mevr. J. P. Roux, Mej. Roux.
SEKWANI: Eerw. Thomas Phiri, en echtgenoot.

ZOUTPANSBERG EN WATERBERG ZENDING:

KRANSPOORT: Ds. J. W. Daneel, Br. J, Welgemoed te Mara.
BETHEL: Eerw. en Mevr. H. Hofmeyr, Mej. B. J. de Villiers
MOHEME: Eerw en Mevr. J. Murray.
SELEKAS: Eerw. en Mevr. J. J. Fourie,

MASHONALAND ZENDING:

MORGENSTER: Eerw. en Mevr. A. A. Louw, Dr. J. Helm, Ds. H. Murray, Eerw. en Mevr. J. F. Roux, Mejj. Meyburg en Heyman.
PAMOSHANA: Eerw. en Mevr. A. C. Jackson, Eerw. en Mevr. J. M. Joubert.
HARAWE: Eerw. en Mevr. J. D. Moller.
GUTU: Ds. en Mevr. G. S. Murray.
ZIMUTU: Eerw. en Mevr. P. A. Badenhorst.
VICTORIA: Ds. en Mevr. H. L. Webb.
CHINGOMBE: Eerw. en Mevr. Orlandini.
NYAJENA: Eerw. W. J. Combrink.
CHIBI: Eerw, en Mevr. H. C. Hugo.
SALISBURY: (Te worden begonnen door) Eerw. en Mevr. T. C. Vlok.

NYASA ZENDING:

MVERA: Ds. en Mevr. W. H. Murray, (op rusttijd), Dr. en Mevr. W. A. Murray, Ds. en Mevr, J. S. Murray, Ds. en Mevr. J. A. Retief, Br. en Mevr. M. A. Nieuwoudt, Br. A. P. Lotter, Br. W. v. d. Riet, Mejj. Helm en Raats. In Juli, Br. W. Hofmeyr, Normaal onderwyzer.
MKOMA: Ds. en Mevr. A. J. Hofmeyr, Br. en Mevr. A. v. d. Westhuizen, Mejj. de Beer, Burger, en Dreyer, (op rusttijd).
KONGWE: Eerw. A. J. Liebenberg, (op rusttijd), Eerw. J. J. v. Heerden, Mejj. Vlok en Mouton.
MLANDA: Ds. en Mevr. J. W. L. Hofmeyr, Br. en Mevr. J. G. Steytler, Mejj. Amy Murray, en G. Dill.
MALEMBO: Ds. en Mevr. L. Murray, en een arbeidster.
MPUNZI: Eerw. en Mevr. J. Ferreira, Mej. W. Lotz.
MALINGUNDE: Eerw. en Mevr. Freylink, Mej. Traut.
NCHISI: Eerw en Mevr. C. J. v. Wyk, Mej. N. Marais.
MPATSO: Ds. en Mevr. A. G. Murray, Eerw. Joz. Joubert, Mej. Faul.

Nieuwe arbeiders voor 1912: Brs. P. A. Rens, A. J. Rousseau, S. Strydom.

N. O. RHODESIA, zendelingen der O. V. S. Kerk, zie bz. van dit boekske.

Het allergewichtigste vraagstuk van de Zending Zaak is:

hoe het getal voorbidders te vermeerderen die, met een helder en onbeweegelijk geloof in God, ondernemen zullen de krachten des Gebeds te hanteeren. Alle andere vragen zijn ondergeschikt aan die van het inwerking zetten der krachten van het Gebed. Een roepstem gaat uit van alle Zending Velden, Zending Leidsmannen en Zendelingen, tot de Kerk van Christus om, zich zooals nooit te voren

Zich te geven aan het Gebed.

Pro Ecclesia Drukkerij, Stellenbosch.